

ที่มา ความหมาย ลักษณะ และประเภทของทรัสต์

ในบทนี้จะกล่าวถึง ที่มา ความหมาย ลักษณะและประเภทของทรัสต์ รวมทั้งอำนาจ หน้าที่ และสิทธิของทรัสต์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับทรัสต์

ที่มาของทรัสต์

ทรัสต์เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ โดยเกิดจากความจำเป็นของบาทหลวงนิกายหนึ่ง เรียกว่า Franciscan Flairs ซึ่งตามหลักของนิกายนี้บาทหลวงจะมีทรัพย์สินส่วนตัวไม่ได้ หรือจะจำหน่ายแจกทรัพย์สินใด ๆ ไม่ได้ทั้งสิ้น แต่ได้มีผู้เลื่อมใสประสงค์จะถวายปัจจัยต่าง ๆ ให้ จึงคิดหาทางโอนทรัพย์สินคล้ายจัดตั้งปัจจัยให้แก่บุคคลภายนอกคนใดคนหนึ่ง และมอบความไว้วางใจสั่งให้ผู้นั้นถือเอาไว้เพื่อประโยชน์ของบาทหลวงต่อไป ปรากฏว่าได้มีผู้โอนที่ดินและที่ดินในเมือง Oxford เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของบาทหลวงโดยอาศัยวิธี เช่นนี้ เป็นอันมาก การโอนทรัพย์สินโดยเชื่อใจกันเช่นนี้ได้ใช้วิธีโอนกันโดยเด็ดขาด ตาม Common Law ที่ใช้อยู่ในเวลานั้น ถ้าผู้รับโอนคิดทุจริตเอาทรัพย์สินที่รับโอนมาไว้เป็นประโยชน์ของตนเอง ไม่ปฏิบัติตามข้อไว้วางใจที่ได้มอบหมายกันไว้แล้ว เจ้าของเดิมก็ตี บาทหลวงก็ตี ไม่มีทางที่จะไปฟ้องร้องได้ เพราะ Common Law ถือเคร่งครัดว่า เมื่อได้โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่กันโดยเด็ดขาดแล้ว ผู้รับโอนย่อมมีสิทธิที่จะยึดถือไว้ใช้หรือจำหน่ายเพื่อประโยชน์ของผู้รับโอนเองอย่างเต็มที่ จึงเป็นเหตุให้ศาลเอควิตี¹ ซึ่งได้มีขึ้นเพื่อช่วยเหลือแก้ความบกพร่องของ Common Law ได้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยอาศัยหลักมโนธรรม (Conscience) ของตนเอง ศาลเอควิตีเป็นศาลศาสนา มีหน้าที่ป้องกันมิให้บุคคลใดทำการฝ่าฝืนความละเอียดอ่อนเบา และยอมรับว่าผู้รับโอนเป็นเจ้าของตามกฎหมาย แต่ถือว่าถ้าจะปล่อยให้ผู้รับโอนใช้สิทธิในทรัพย์สินนั้นเพื่อประโยชน์ของตนเอง ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เจ้าของเดิมได้มอบหมายไว้วางใจแก่ตนเองแล้ว จะเป็นการปล่อยให้ผู้รับโอนทำการฝ่าฝืนความละเอียดอ่อนเบา จึงต้องทำหน้าที่บังคับให้ผู้รับโอนถือทรัพย์สินไว้เพื่อประโยชน์ของบุคคลตามที่เขาสั่ง สิทธิและหน้าที่ในการไว้วางใจจึงเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก¹

ในศตวรรษที่ 13 และ 14 ขณะที่ศาล Common Law ได้เริ่มแยกออกมาเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐบาลกลาง Chancery เป็นหน่วยงานกลางที่สำคัญระหว่างศาล Common Law และสภาชัตริย์ และในอีกฐานะหนึ่งเป็นผู้ออกหมายในการดำเนินคดีซึ่งต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับงานของศาล Common Law

¹ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช, ตำนานทรัสต์, บทพิเศษที่ 2475, หน้า 416-418

เมื่อ Common Law พัฒนามาจนเป็นระบบมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว โดยเฉพาะเมื่อการออกหมายดำเนินคดีถูกจำกัด ทำให้มีคดีที่เกิดขึ้นอีกหลายประเภทซึ่งผู้เสียหายไม่สามารถได้รับการเยียวยาจากศาล Common Law ผู้เสียหายเหล่านั้นจึงได้ร้องขอความเป็นธรรมโดยตรงต่อกษัตริย์² ซึ่งอาจเยียวยาหรือแก้ไขความไม่เป็นธรรมให้แก่คู่ความที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากศาลหรือหลัก Common Law โดยปกติกษัตริย์จะมี Chancellor เป็นที่ปรึกษาในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายทั้ง Civil Law และ Canon Law และให้คำแนะนำเกี่ยวกับสามัญสำนึกและความเป็นธรรม (Conscience and nature justice) ซึ่งบางครั้งถูกเรียกว่า "Keeper of the King's Conscience" กษัตริย์จะมอบหมายให้ Chancellor เป็นผู้รับคำร้องอุทธรณ์จากคู่ความที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมดังกล่าว และต่อมากษัตริย์ได้มอบหมายให้ Chancellor เป็นผู้ให้ความเป็นธรรมแทน โดย Chancellor พิจารณาคดีโดยอาศัยหลักมโนธรรมของตนเอง (equity) ซึ่งขึ้นกับตัวบุคคลและข้อเท็จจริงเป็นเรื่องราว ไป³

ระยะแรก Chancellor พิจารณาคดีต่าง ๆ ในฐานะหัวหน้าสภาเคาน์ซิล โดยมีสมาชิกสภาเป็นที่ปรึกษา แต่ในศตวรรษที่ 14 ประชาชนเริ่มร้องขอความเป็นธรรมโดยตรงกับ Chancellor และในศตวรรษที่ 15 Chancellor เป็นผู้เดียวออกนั่งพิจารณาคดีและวินิจฉัยในนามตนเอง นับแต่นั้นมาจึงถือได้ว่า Chancellor มีสภาพเป็นศาลอย่างแท้จริง⁴

ช่วงต้นศตวรรษที่ 13 เจ้าของที่ดินในสมัยนั้นได้ออนที่ดินของตนไปให้บุคคลอื่น (เรียกว่า feoffee) ถือไว้เพื่อประโยชน์ของบุคคลอีกคนหนึ่ง (the cestuis que use) โดยอาจรวมถึง feoffee เองด้วยก็ได้ ซึ่งเรียกวิธีนี้ว่า uses* ข้อตกลงเช่นนี้ Common Law ปฏิเสธที่จะยอมรับบังคับให้ เนื่องจากตามหลัก Common Law ถือว่า feoffee เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง และไม่ยอมรับการเรียกร้องต่อสิทธิของ the cestuis que use

* Uses เป็นวิธีการที่เจ้าของที่ดินในประเทศอังกฤษสมัยก่อนใช้เพื่อรักษาประโยชน์ในที่ดินของตนเองเพื่อจะได้ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการถูกริบที่ดินตามกฎหมาย Common Law ในความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ โดยเจ้าของที่ดิน (เรียกว่า feofor) จะโอนที่ดินไปให้บุคคลอื่น (เรียกว่า feoffee) ให้ถือครองที่ดินดังกล่าว เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือบุคคลที่สาม

² สุนัย มโนนัยอุดม, ระบบกฎหมายอังกฤษ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2531, หน้า 62

³ Philip H.Pettit, Equity and the Law of Trust, p 4

⁴ สุนัย มโนนัยอุดม, ระบบกฎหมายอังกฤษ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2531, หน้า 62

ครั้นถึงปลายศตวรรษที่ 14 และต้นศตวรรษที่ 15 Chancellor ได้เริ่มเข้ามาแทรกแซงและบังคับให้ feoffee ปฏิบัติตามข้อตกลงที่เจ้าของที่แท้จริงสั่งไว้เกี่ยวกับที่ดิน ทั้งนี้ Chancellor ไม่ได้ปฏิเสธว่า feoffee ไม่ได้เป็น legal owner ในที่ดิน แต่ได้สั่งการให้ feoffee ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงที่เจ้าของที่แท้จริงได้สั่งไว้แก่ตน หากว่า feoffee ไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวจะถือว่าเป็นการละเมิดต่อศาล⁵

Uses เป็นที่สมประโยชน์ต่อประชาชนในสมัยนั้นมาก ประโยชน์ประการหนึ่งที่ประชาชนได้รับคือการหลีกเลี่ยงให้ประชาชนไม่ต้องเสียส่วย ในสมัยโบราณครั้งนั้นถือกันว่า ที่ดินทั้งหมดในเกาะอังกฤษเป็นของกษัตริย์ กษัตริย์แบ่งที่ดินออกเป็นส่วนๆ มอบให้ขุนนางถือไว้ทำกิน และเกณฑ์ให้ขุนนางเหล่านั้นส่งส่วยต่อพระองค์ ฝ่ายขุนนางก็เอาที่ดินบางส่วนที่ได้รับมาออกแบ่งให้คนธรรมดาถือไว้ทำกินอีกต่อหนึ่ง และเกณฑ์ให้คนเหล่านั้นส่งส่วยแก่ตนเป็นการตอบแทน ความผูกพันกันด้วยสายโซ่แห่งการถือที่ดินส่งส่วยนี้เรียกว่า feudal system เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนหลายประการ ดังนั้น เมื่อเกิด uses ขึ้น จึงมีผู้คิดพลิกแพลงเอามาใช้เพื่อเลี่ยงการเสียส่วย โดยโอนที่ดินที่ตนถือจากขุนนางให้แก่เพื่อนกันเอง โดยให้ถือไว้เพื่อประโยชน์แก่การที่ผู้โอนจะได้ทำกินต่อไป เมื่อถึงคราวขุนนางมาเก็บส่วยก็อ้าง Common Law ว่า ได้โอนที่ดินให้คนอื่นไปแล้ว ให้ไปเก็บเอาจากผู้ถือที่ดินคนนั้น ครั้นเมื่อขุนนางไปเรียกร้องเอาจากผู้รับโอน ผู้รับโอนก็อ้างเอควิดีว่าเขาเองต้องถือที่ดินไว้เพื่อประโยชน์ของคนอื่นไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของตนเองจะเสียส่วยให้ไม่ได้ ขุนนางถูกปฏิเสธมาอย่างไรก็นำเอาข้อปฏิเสธนั้นไปใช้ยันกับกษัตริย์⁶ เมื่อกษัตริย์เสียประโยชน์จากการไม่ได้รับค่าส่วย จึงได้ออก The Statute of Uses 1535 บัญญัติตรึงรอนอำนาจ Chancellor ในเรื่องการยอมรับระบบการโอนที่ดินให้บุคคลอีกคนหนึ่งถือครองที่ดินเพื่อประโยชน์ของตนหรือบุคคลที่สาม เพื่อหลีกเลี่ยงกรณีที่ดินจะต้องถูกริบหรือเสียภาษี (feudal burdens) โดยบัญญัติให้มีผลว่า ในกรณีที่ ก. ถือครองที่ดินเพื่อประโยชน์ของ ข. สิทธิตามกฎหมายที่ดินของ ก. จะโอนไปยัง ข. โดยทันที ส่วน ก. ผู้ที่ถือครองที่ดินเพื่อประโยชน์ของ ข. เป็นอันว่า ไม่มีสิทธิใดๆ ในที่ดินนั้น ส่วน ข. ถือว่าเป็นเจ้าของแต่ผู้เดียว และต้องรับผิดชอบภาระหน้าที่ในระบบ feudal ใดๆก็ตาม พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับในกรณีที่เป็นการใช้ uses ในสังหาริมทรัพย์ (uses of personal property) และ active uses ซึ่งผู้รับโอนทรัพย์สินมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่ง แต่การฟ้องในกรณีที่ผู้รับโอนปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องยังคงต้องฟ้องที่ ศาล Chancery อยู่เพราะเป็นศาลที่มีประสบการณ์ในการพิจารณาคดีประเภทนี้มากกว่า ดังนั้น กฎหมายดังกล่าวจึงไม่กระทบต่ออำนาจของศาล Chancery มากนัก⁷

⁵ Philip H. Pettit, *Equity and the Law of Trust*, p 11-12

⁶ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช, *ตำนานทรัพย์สิน*, บทกวีคดี 2475, หน้า 419

⁷ สุนัย มโนชัยอุดม, *ระบบกฎหมายอังกฤษ*, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2531, หน้า 64

หลังจากได้มีการปรับปรุงการปกครองแล้ว กษัตริย์ไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินจากภริยานี้ อีก และพระราชบัญญัติปี 1660 ได้บัญญัติยกเลิกการบริการที่เรียกว่า tenure en chivalry หรือ knight-service จึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีการนำระบบ uses กลับมาใช้กับกฎหมายที่ดินอีก เรียกชื่อใหม่ว่า trust ทำให้ผู้รับประโยชน์ในทางเอควิตี้สามารถฟ้องผู้ถือครองที่ดินในฐานะ เป็นทรัสต์ได้ นอกจากนี้ ยังบังคับถึงบุคคลภายนอกผู้รับโอนทรัพย์สินโดยรู้หรือควรจะรู้ถึงสิทธิของผู้รับประโยชน์ (beneficiary) ใน trust อีกด้วย โดยเหตุนี้ผู้ได้รับประโยชน์ใน trust จึงสามารถที่จะอ้างสิทธิดังกล่าวกับบุคคลทุกคน ยกเว้นแต่เฉพาะผู้ที่ได้รับโอนสิทธิในที่ดินจาก trustee โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน⁸

โดยที่ศาล Chancery มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีและแก้ไขเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรม ในกฎหมาย Common Law การใช้อำนาจดังกล่าวจึงอาจมีลักษณะไปในทางที่ขัดแย้งกัน ดังนั้น จึงได้มีการปรับปรุงการพิจารณาคดีของศาลอังกฤษใหม่ โดยการตรากฎหมายที่เรียกว่า Judicature Act 1873 และ 1875 ที่ให้รวมอำนาจศาลดังกล่าวมาอยู่ที่ศาลเพียงศาลเดียวที่เรียกว่า High Court และให้ศาลพิจารณาคดีโดยนำหลัก Common Law และ Equity เข้าด้วยกัน โดยการพิจารณาคดีที่ต้องใช้หลัก Common Law หากมีข้อต่อสู้ทาง Equity ก็ให้รับฟังข้อต่อสู้ทาง Equity และให้การเยียวยาตามหลัก Equity ในเรื่องนั้นๆ ด้วย หากว่าหลัก Common Law และ Equity ขัดแย้งกัน ก็ให้ใช้หลัก Equity เป็นเกณฑ์ตัดสิน⁹

ความหมายของทรัสต์

ทรัสต์คืออะไร ยังไม่มีผู้ใดให้คำอธิบายที่ชัดเจนแน่นอนได้ แต่มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน อาทิเช่น

- Harold Greville Hanbury ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Modern Equity ว่า "ความสัมพันธ์ทางทรัสต์ คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหนึ่งหรือหลายคนได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง และตนมีหน้าที่จะต้องยึดถือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น โดยจะต้องกระทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จ หรือโดยจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้รับประโยชน์นั้น ผู้รับประโยชน์ย่อมมีสิทธิทางเอควิตี้ซึ่งคล้ายกับกรรมสิทธิ์ทาง Common Law อันอาจใช้ยื่นได้ทั้งตัวทรัสต์เอง และบุคคลอื่นซึ่งได้ทรัพย์สินนั้นไป เว้นแต่ผู้ถือทรัพย์สินนั้นจะพิสูจน์ได้ว่า ได้มาโดยชอบและสุจริต"

⁸ สุนัย มโนนัยอุดม, ระบบกฎหมายอังกฤษ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2531 หน้า 67

⁹ Phillip H.Pettit, Equity and the Law of Trust, p 7

- George W. Keeton ในหนังสือ The Law of Trusts ได้ให้คำจำกัดความว่า "ทรัสต์ คือ ความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเรียกว่า ทรัสต์ี ตกอยู่ในบังคับทางเอควิตีที่จะต้องยึดถือ ทรัสต์สินไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ และไม่ว่าจะมีกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายหรือเพียงสิทธิ ทางเอควิตี เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น (ซึ่งผู้ยึดถือทรัสต์สินอาจเป็นผู้อื่นนั้นด้วยก็ได้ และซึ่งเรียกว่า ผู้รับ ประโยชน์) หรือเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอันชอบด้วยกฎหมาย และการยึดถือนั้น ยึดไว้ในทำนองที่วา ประโยชน์อันแท้จริงของทรัสต์สินมิได้ตกแก่ทรัสต์ี หากตกแก่ผู้รับประโยชน์ของทรัสต์ีนั้น"

- Spence ได้ให้ความหมายของคำว่าทรัสต์ว่า "ผลประโยชน์หรือประโยชน์ทางกรรมสิทธิ์ใน ทรัสต์สินไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ แต่ไม่มีการครอบครอง หรือกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย ในตัวทรัสต์นั้น"

- The American Law Institute ในบทความเรื่อง The Law of Trusts ได้ให้คำ จำกัดความไว้ว่า "ทรัสต์.... ที่ไม่ใช่เพื่อการกุศลที่กลับมาเป็นประโยชน์ของผู้ก่อตั้งทรัสต์เอง (resulting trust) หรือที่เกิดจากการสมมติของกฎหมาย (constructive trust) แล้ว ก็คือ ความ สัมพันธ์ที่ได้รับความไว้นั้นเชื่อใจ (fiduciary relationship) เกี่ยวกับทรัสต์สินอย่างใดอย่างหนึ่งอัน เป็นผลให้บุคคลผู้ยึดถือทรัสต์สินนั้นจำต้องรับหน้าที่ทางเอควิตี ที่จะต้องจัดการทรัสต์สินเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ก็โดยการแสดงโดยชัดแจ้งซึ่งเจตนาที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์เช่นนั้น"

- ท่านผู้พิพากษา Story ได้กล่าวว่า "ทรัสต์อาจให้คำจำกัดความได้ว่า เป็นสิทธิทางเอควิตี หรือประโยชน์ในทรัสต์สินไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ ซึ่งแตกต่างกับกรรมสิทธิ์ตาม กฎหมายในทรัสต์สินนั้น"

- ท่าน H.A. Smith ในหนังสือ Principles of Equity ได้ให้คำจำกัดความของทรัสต์ว่า "เป็นหน้าที่อันเอควิตีถือว่ามียุบนความรู้สึกหรืออดดับปะ (Conscience) ของเจ้าของกรรมสิทธิ์ตาม กฎหมาย"

- ท่าน Sir Arthur Underhill ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือ Law Relating to Trust and Trustees ว่า "ทรัสต์คือหน้าที่ทางเอควิตี ซึ่งผูกมัดบุคคลหนึ่ง (เรียกว่าทรัสต์ี) ให้จัดการ ทรัสต์สินซึ่งตนมีอำนาจเหนือ (เรียกว่าทรัสต์สินภายใต้ทรัสต์ Trust property) เพื่อประโยชน์ของบุคคล

อีกคนหนึ่ง หรือหลายคน (เรียกว่าผู้รับประโยชน์) ซึ่งอาจเป็นตนเองด้วยผู้หนึ่งก็ได้ และผู้รับประโยชน์นั้น แต่เพียงคนเดียวคนหนึ่งมีสิทธิบังคับให้ปฏิบัติตามหน้าที่นั้นได้ หากทรัสต์กระทำการ หรือเพิกเฉยไม่กระทำการ อันปราศจากข้ออ้างหรืออำนาจที่ให้ไว้ในตราสารจัดตั้งทรัสต์ หรือที่ให้ไว้โดยกฎหมาย ได้ชื่อว่าทำลาย เม็ด ทรัสต์" คำจำกัดความของท่าน Sir Arthur Underhill นี้ได้รับการสนับสนุนจากท่านผู้พิพากษา Cohen ในคดี Re Marshall's Will Trust¹⁰

อาจกล่าวได้ว่าทรัสต์ประกอบด้วย

1. Settlor (หรือ Grantor ใน U.S.A.) เป็นบุคคลหรือ Corporation ที่ก่อตั้งทรัสต์ โดยการโอนทรัพย์สินให้แก่ทรัสต์ และกำหนดเงื่อนไขให้ทรัสต์ยึดถือหรือปฏิบัติตาม ซึ่งเมื่อโอนทรัพย์สินแล้ว Settlor จะขาดจากการเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น

2. Trust Deed (หรือ Settlement, Declaration of Trust) เป็นเอกสารก่อตั้ง ทรัสต์ ระบุถึงทรัสต์ ผู้รับผลประโยชน์ทรัสต์ และเงื่อนไขในการถือครองทรัสต์

3. Trustee บุคคลหนึ่งคนหรือหลายคน หรือ Corporation ที่ได้รับแต่งตั้งโดย Settlor ให้กระทำการในฐานะทรัสต์ มีหน้าที่ดูแลและบริหารทรัสต์ให้เป็นไปตาม Trust Deed ตราสารก่อตั้ง ทรัสต์มักจะระบุถึงบุคคลที่มีสิทธิที่จะแต่งตั้งทรัสต์ ที่ตายหรือลาออกจากความเป็นทรัสต์¹¹ Settlor อาจเป็นทรัสต์ หรือเป็นผู้รับผลประโยชน์ด้วยก็ได้ แต่จะต้องมีผู้รับผลประโยชน์หรือทรัสต์คนอื่นนอกเหนือจาก ตนเองด้วย มิฉะนั้น การก่อตั้งทรัสต์จะไม่ก่อให้เกิดผล เนื่องจากคนเราจะบังคับตนเองเพื่อประโยชน์ ของตนเองหาได้ไม่¹²

4. Beneficiary บุคคลที่ถูกระบุชื่อไว้ใน Trust Deed ว่าเป็นผู้ได้รับประโยชน์จาก ทรัสต์ที่ถือโดยทรัสต์ โดยอาจถูกระบุชื่อไว้เป็นบุคคลรายเดียวโดยชัดเจน หรือระบุไว้เป็นประเภทหรือ กลุ่มบุคคลก็ได้

¹⁰ บัญญัติ สุชีวะ, ดุลพาท, มกราคม 2505, หน้า 20-21

¹¹ Aubrey Roberts, Using Trust Effectively to Manage and Protect International Wealth, November 1993, p 1-2

¹² Simon Gardner, An Introduction to the Law of Trust, p 4

5. Trust Property ทรัพย์สินที่ผู้ก่อตั้งทรัสต์โอนให้แก่ทรัสต์ เพื่อถือไว้ตาม Terms of Trust ซึ่งส่วนมากจะมีการให้โอนเพิ่มเติมได้ภายหลังจากจัดตั้งทรัสต์ Trust Property นอกจากจะเป็นสิ่งที่ Settlor โอนให้ทรัสต์แล้ว ยังรวมถึงผลกำไรที่เกิดจากทรัพย์สินนั้น ดอกเบี้ย เงินปันผล และสิ่งอื่นที่ตนเองเดียวกันกับที่ทรัพย์สินทรัสต์ได้ก่อให้เกิดขึ้น

นอกจากนี้ การตั้งทรัสต์ใน Tax Haven เช่น เคย์แมน บาฮามาร์ ฯลฯ ก็อาจมีบุคคลอีกประเภทหนึ่งคือ Protector ซึ่งเป็นบุคคลที่ Settlor ตั้งขึ้นเพื่อดูแลทรัสต์ในลักษณะ Negative Control อีกทอดหนึ่ง เช่น ถ้าทรัสต์จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ บางอย่างจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก Protector ก่อน¹³

ประโยชน์ของทรัสต์

1. การใช้ทรัสต์ส่วนบุคคล (Private Trust)

เพื่อรักษาทรัพย์สิน (Preserving Wealth) ได้แก่

- คุ้มครองทรัพย์สินให้พ้นจากการยึดครองของเจ้าหนี้
- คุ้มครองทรัพย์สินจากบุคคลภายนอก
- ป้องกันการแทรกแซงของรัฐบาล เช่นการยึดกิจการ¹⁴

2. การใช้ทรัสต์ทางธุรกิจ

2.1 เพื่อถือครองและบริหารการลงทุน และทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น Pension Fund,

Share Ownership Schemes

2.2 เป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น

2.3 เป็นผู้บริหารทรัพย์สินให้กับองค์กรการกุศล เช่น มูลนิธิ¹⁵

¹³ Aubrey Roberts, Using Trust Effectively to Manage and Protect International Wealth, November 1993, p 2

¹⁴ Aubrey Roberts, p 5

¹⁵ Aubrey Roberts, p 3

ลักษณะของทรัสต์

ทรัสต์ เป็นนิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นโดยบุคคลที่เรียกว่า settlor ซึ่งได้มอบหมายทรัพย์สินตามที่กำหนดให้อยู่ในความครอบครองและดูแลของบุคคลที่เรียกว่า trustee ทั้งนี้ เพื่อให้ Trustee จัดการดูแลทรัพย์สินนั้นเพื่อประโยชน์ของผู้รับประโยชน์ (beneficiary) หรือตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ไม่ว่านิติสัมพันธ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นในระหว่างที่ settlor จะมีชีวิตหรือไม่ก็ตาม ในทางกฎหมายแล้ว จะถือว่าทั้งทรัสต์และผู้รับผลประโยชน์ล้วนแต่เป็นเจ้าของในทรัพย์สินชิ้นนั้นด้วย โดยกฎหมายได้แบ่งความเป็นเจ้าของออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความเป็นเจ้าของตาม Common Law (legal interest)
2. ความเป็นเจ้าของตาม Equity Law (equitable interest)

บุคคลที่ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน คือ ผู้เป็นเจ้าของตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (legal interest) ส่วนบุคคลที่มีเพียงสิทธิในการใช้ทรัพย์สิน คือ ผู้เป็นเจ้าของตามหลักเอควิตีในเวลาเดียวกัน เมื่อความเป็นเจ้าของถูกแยกออกไปให้บุคคลถึง 2 คน ในลักษณะที่ต่างกันมิใช่เป็นการถือกรรมสิทธิ์ร่วม ทรัสต์จึงได้เกิดขึ้น และผู้เป็นเจ้าของตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (Legal interest) จะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์นั้นเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น ส่วนผู้เป็นเจ้าของตามหลักเอควิตี (equitable interest) จะเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการใช้ทรัพย์สินนั้น¹⁶

ทั้งนี้ equitable interest มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. สิทธิของทรัสต์ที่มีต่อทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์นั้นเป็นทรัพย์สินที่ ไซยันแก่บุคคลได้ทั่วไป¹⁷
2. ทรัสต์ไม่มี Personal interest ในทรัพย์สินทรัสต์ เช่น ถ้าทรัสต์ขายทรัพย์สินทรัสต์ เงินที่ขายได้ไม่ใช่ของทรัสต์ แต่เป็นทรัพย์สินของทรัสต์หรือผู้รับประโยชน์¹⁸
3. Trust property จะเป็นทรัพย์สินที่แยกต่างหากจากทรัพย์สินของทรัสต์
4. กรรมสิทธิ์ใน trust property จะอยู่ในนามของทรัสต์หรือตัวแทนของทรัสต์
 - 4.1 ทรัสต์มีสิทธิฟ้องหรืออาจจะถูกฟ้องคดีอันเกี่ยวกับ trust property ในนามของทรัสต์เอง และมีความสามารถที่จะจัดการบรรดา trust property ได้ ในนามของทรัสต์เอง

¹⁶ Haron, thomas J., Business Law, p 869-870

¹⁷ บัญญัติ สุชีวะ, ดุลพาท, มกราคม 2505, หน้า 23

¹⁸ Simon Gardner, An Introduction to the Law of Trust, p 8

4.2 เจ้าหนี้ของทรัสต์ไม่มีสิทธิฟ้องร้องบังคับทรัสต์เหนือ trust property

4.3 ในกรณีที่ทรัสต์ล้มละลายหรือถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัสต์ trust property

จะไม่ถูกบังคับมาเป็นทรัพย์สินในกองทรัสต์ในคดีล้มละลาย

4.4 trust property ไม่ใช่สินสมรสของทรัสต์ และไม่เป็นกองมรดกที่จะนำมาแบ่งให้แก่ทายาทของทรัสต์ ในกรณีที่ทรัสต์ เสียชีวิต

4.5 ในกรณีที่ทรัสต์ผิดข้อตกลงเกี่ยวกับทรัสต์ settlor อาจฟ้องเรียกร้องทรัพย์สินคืนจากทรัสต์ได้ หรือในกรณีที่ทรัสต์โอนทรัพย์สินใน trust property ไปให้บุคคลภายนอกโดยไม่ชอบ settlor อาจใช้สิทธิฟ้องเรียกร้องให้มีการส่งมอบทรัพย์สินคืนได้ ทั้งนี้ สิทธิของ settlor ดังกล่าว จะใช้หลักกฎหมายในเรื่องใด คงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของเรื่องที่สอดคล้องกับกฎหมายในเรื่องนั้น¹⁹ นอกจากนี้ beneficiary ใช้สิทธิบังคับทรัสต์ปฏิบัติตามข้อตกลงในเรื่องทรัสต์ได้ในนามของตนเอง รวมทั้งติดตามทรัพย์สินที่อยู่กับบุคคลภายนอกโดยไม่สุจริตและไม่เสียค่าตอบแทน²⁰

5. ทรัสต์มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทําบัญชีทรัพย์สิน จัดการ ดูแล และจำหน่าย trust property ตามข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในตราสารก่อตั้งทรัสต์ (trust instrument)²¹

จากลักษณะของทรัสต์ที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า equity ได้สร้างหลักความเป็นธรรมขึ้นมาใหม่ 2 ประการ ที่เสริมหลัก common law ที่มีอยู่ นั่นคือ 1. หลักที่เกี่ยวกับการถือสิทธิในทรัพย์สิน 2. หลักที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในทางสัญญา

1. หลักที่เกี่ยวกับการถือสิทธิในทรัพย์สิน ในทาง common law ถือหลักว่าบุคคลใดมีกรรมสิทธิในทรัพย์สินใด บุคคลนั้นย่อมมีอำนาจใช้สอย จัดการ ได้ประโยชน์ จำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สิน นั้นทุกประการ อำนาจที่ว่่านี้นี้เรียกว่า legal ownership (legal interest) ในขณะที่เดียวกัน equity ได้สร้างหลักขึ้นมาเสริมว่า บุคคลอาจจะไม่มี legal ownership ในทรัพย์สิน แต่ก็อาจมี

¹⁹ D.J.Hayton, The Law of Trusts, 2nd Edit, p 6-7

²⁰ D.J.Hayton, p 154-155

²¹ D.J.Hayton, p 6

สิทธิประโยชน์บางประการเหนือทรัพย์สินนั้นได้เสมือนเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นเอง ดังเช่นสิทธิของ beneficiary ที่จะได้รับประโยชน์จาก trust property สิทธิในลักษณะนี้เรียกว่า equitable ownership (equitable interest)

2. หลักที่เกี่ยวกับสิทธิในทางสัญญา ในทาง common law มีหลักที่เรียกว่า doctrine of consideration และ privity of contract

- หลัก consideration คือ กรณีที่มีการทำสัญญากัน สัญญานั้นจะผูกพันและฟ้องร้องกันได้ จะต้องปรากฏว่าคู่สัญญาฝ่ายที่เรียกร้องเอาสิทธิตามสัญญาจะต้องมี consideration เป็นเหมือนสิ่งตอบแทนที่จะต้องมีให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อที่จะให้คู่สัญญาฝ่ายนั้นปฏิบัติตามสัญญา การที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะได้ประโยชน์จากสัญญาโดยการปฏิบัติตามสัญญาของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีสิ่งตอบแทนอะไรเลย กรณีเช่นนี้คู่สัญญาฝ่ายนั้นจะเรียกร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ เพราะคู่สัญญาฝ่ายนั้นไม่มี consideration ตัวอย่างเช่น ในสัญญาซื้อขาย consideration ของผู้ซื้อคือการชำระราคา consideration ของผู้ขายคือหน้าที่ในการส่งมอบทรัพย์สินที่ขาย เป็นต้น²²

- หลัก privity of contract เป็นความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายที่มีส่วนได้เสียร่วมกัน สัญญาที่ทำขึ้นย่อมผูกพันเฉพาะคู่สัญญาจะ ไม่มีผลบังคับต่อบุคคลภายนอกคู่สัญญา บุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเป็นคู่สัญญาย่อมจะไม่มีหน้าที่หรือสิทธิใด ๆ ในสัญญาเลย เช่น ก. ให้สัญญาต่อ ข. ว่าจะมอบเงินให้แก่ นางสาวของ ข. 1,000 บาท ก. มีหน้าที่ต้องส่งมอบเงินให้แก่ นางสาว ข. ตามสัญญา หาก ก. ไม่ปฏิบัติตาม ข. เท่านั้นจึงจะมีสิทธิฟ้องร้องบังคับ ก. ให้ปฏิบัติตามสัญญาได้ นางสาว ข. แม้เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากสัญญา แต่หลัก Privity ก็ไม่ให้สิทธิที่จะฟ้องร้อง ก. ได้²³ แต่ในกรณีของทรัสต์ ผู้รับประโยชน์มีสิทธิที่จะบังคับให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามสัญญาแม้ว่าตนเองจะไม่ได้เป็นคู่สัญญาก็ตาม ซึ่งกฎนี้ได้ถูกวางบันทึกฐานไว้ในคดี Tweddle v Atkinson, คดี Dunlop v Selfridge และคดี Scruttons v Midland Silicones²⁴

²² Salmond and Winfield, Law of Contracts, p 76-77

²³ Simon Gardner, An Introduction to the Law of Trust, p 52

²⁴ D.J.Hayton, Nathan & Marshall Cases and Commentary on the Law of Trusts, p 24

สิ่งที่ equity สร้างหลักขึ้นเสริมหลัก 2 ประการข้างต้นของ common law ก็คือ การที่ beneficiary สามารถรับประโยชน์จากสัญญาก่อตั้งทรัสต์ ได้โดยที่ beneficiary ไม่ต้องเข้าไปเป็นคู่สัญญาก่อตั้งทรัสต์ ตามหลัก privity of contract เลย นอกจากนี้ การที่ beneficiary เรียกร้องเอาสิทธิประโยชน์ตามสัญญาก่อตั้งทรัสต์ ก็สามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องมี consideration เช่นกัน

ข้อแตกต่างระหว่างทรัสต์กับ เอกเทศสัญญารูปแบบอื่น

1. ทรัสต์กับการฝากทรัพย์สิน

ข้อแตกต่างที่เด่นชัดระหว่างทรัสต์กับการฝากทรัพย์สิน ก็คือ กรรมสิทธิในตัวทรัพย์สินอยู่ที่ผู้ใด ในเรื่องทรัสต์ กรรมสิทธิ์จะอยู่กับทรัสต์ แต่ในเรื่องฝากทรัพย์สิน กรรมสิทธิ์ยังเป็นของผู้ฝากทรัพย์สิน ส่วนข้อแตกต่างอื่น ๆ ก็มีดังนี้

- 1.1 ทรัสต์ต่างจากการฝากทรัพย์สิน คือ สิ่งที่มีรูปร่างเท่านั้นจึงจะฝากได้และผู้รับฝากไม่มีกรรมสิทธิ์
- 1.2 การฝากทรัพย์สินจัดอยู่ในกฎหมายคอมมอนลอว์ ส่วนทรัสต์จะได้รับการบังคับในศาลเอ็กคิวิตี้ (court of equity)
- 1.3 การฝากทรัพย์สินจะปรับใช้กับทรัพย์สินส่วนบุคคล (Personal Property) ส่วนทรัสต์จะปรับใช้กับทรัพย์สินทุกประเภท
- 1.4 ผู้รับฝากทรัพย์สิน (bailee) มีเพียงทรัพย์สินเฉพาะสิ่งที่ได้รับฝาก หรือความเป็นเจ้าของเฉพาะอย่างในทรัพย์สินที่ฝาก ทรัพย์สินโดยทั่วไปหรือความเป็นเจ้าของทั่วไป จะยังคงอยู่กับผู้ฝากทรัพย์สิน (bailor) ขณะที่ทรัสต์จะมีความเป็นเจ้าของอย่างเต็มที่ในการจัดการทรัพย์สิน
- 1.5 ผู้รับฝากไม่สามารถโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้ขาดต่อผู้ฝากทรัพย์สิน แต่ทรัสต์สามารถโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้ใครก็ได้ และผู้รับฝากจะได้รับความเป็นเจ้าของเต็มที่หากซื้อไว้โดยชอบและโดยสุจริต

2. ทรัสต์กับสัญญา

สัญญาพัฒนามาโดยศาล Common Law ในขณะที่ทรัสต์เกิดจาก Equity โดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของสัญญาและทรัสต์แตกต่างกัน สัญญาเป็นข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาที่จะพึงปฏิบัติหรือตอบแทน

ระหว่างกัน ทั้งนี้ โดยมีข้อแตกต่างอื่น ๆ ดังนี้

2.1 ผู้ที่บังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาได้ จะต้องเป็นคู่สัญญา และถ้าเป็นสัญญาตามกฎหมายอังกฤษ หากมิได้เซ็นชื่อและประทับตรา (made under seal) พร้อมส่งมอบก็จะต้องมีค่าตอบแทน แต่การก่อตั้งทรัสต์นั้นไม่จำเป็นต้องมี Consideration หรือต้องทำเป็นหนังสือดังกล่าวนี้ไม่

2.2 สัญญาโดยทั่วไปบังคับโดยศาลคอมมอนลอว์ ขณะที่ทรัสต์ถูกสร้างขึ้นโดยเอ็กควิตี้ (equity)

2.3 สัญญาจะใช้ เป็นสิ่งที่แทนการต่อรองระหว่างคู่สัญญาในผลประโยชน์ของกันและกัน ขณะที่ผู้รับผลประโยชน์ภายใต้ทรัสต์ จะ เป็นผู้เข้ามาในภายหลัง และทรัสต์จะ ไม่ได้ผลประโยชน์ใด ๆ จากทรัสต์

2.4 การบังคับตามสัญญาจะมีได้โดยคู่สัญญาเท่านั้น แต่ทรัสต์นั้นผู้รับประโยชน์แม้จะรู้ถึงสิทธิของตนภายหลังที่ทรัสต์ได้ก่อตั้งเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถบังคับสิทธิตามสัญญาได้

3. ทรัสต์กับตัวแทน

ทรัสต์กับตัวแทนมีลักษณะที่เหมือนกันคือ จะมีการหน้าที่ความซื่อสัตย์ ห้ามมีผลประโยชน์ขัดต่อหน้าที่ ห้ามหากำไรใด ๆ โดยไม่มีอำนาจ และต้องทำบุญช้อย่างเหมาะสม แต่ข้อแตกต่างที่เด่นชัดระหว่างทรัสต์ตัวแทน ก็คือ ทรัสต์มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและไม่ถูกควบคุมจากผู้รับประโยชน์ แต่ตัวแทนจะถือทรัพย์สินแทนตัวการและถูกควบคุมให้ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนข้อแตกต่างอื่น ๆ ก็มีดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวการและตัวแทน เกิดขึ้นจากข้อตกลงระหว่างกัน แต่ทรัสต์ไม่ได้ทำข้อตกลงกับผู้รับประโยชน์

3.2 ตัวแทนจะอยู่ภายใต้การควบคุมของตัวการ แต่ทรัสต์นั้นมีการควบคุมภายใต้ Trust Deed โดยผู้รับประโยชน์มีอำนาจเพียงบังคับให้ทรัสต์ปฏิบัติตามข้อตกลงก่อตั้งทรัสต์ หรือเปลี่ยนตัวทรัสต์ออกจากเงื่อนไขทรัสต์ได้เท่านั้น²⁵

²⁵ Philip H. Pettit, Equity and the Law of Trusts, p 23-24

การก่อตั้งและประเภทของทรัสต์

ผู้มีอำนาจก่อตั้งทรัสต์

โดยทั่วไป บุคคลใดก็ตามที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน มี legal estate หรือ Equitable Interest ในทรัพย์สินใด ๆ ย่อมมีสิทธิก่อตั้งทรัสต์ขึ้นจากทรัพย์สินนั้นได้ แต่มีข้อยกเว้นบางประการ ดังนี้

1. องค์การบริษัท (Corporation) อาจก่อตั้งทรัสต์ได้แต่ภายในวัตถุประสงค์ของตนเท่านั้น และต้องมีกฎหมายห้ามไว้โดยชัดแจ้งด้วย
2. ผู้เยาว์
3. คนวิกลจริตที่ถูกสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถ ย่อมไม่สามารถก่อตั้งทรัสต์ได้ แม้ว่าจะกระทำในระหว่างมีสติสัมปชัญญะดี ถ้ามิได้ถูกสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ก็อาจก่อตั้งทรัสต์ได้ในขณะที่ตนยังมีสติสัมปชัญญะดีอยู่ แต่ถ้าจะก่อตั้งทรัสต์ให้แก่บุคคลใดเปล่า ๆ ย่อมทำไม่ได้ เว้นแต่จะกระทำในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ และรู้ถึงสภาพจำนวนทรัพย์สินตลอดจนตัวบุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากตัวทรัสต์ นั้น
4. หญิงมีสามี ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2425 เป็นต้นมา หญิงมีสามีของอังกฤษก็มีอำนาจก่อตั้งทรัสต์ได้ ก่อนหน้านั้นอำนาจเช่นว่านี้ห้ามไม่²⁶

การก่อตั้งทรัสต์

Lord Longdale ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ในคดี Knight v Knight ว่าในการก่อตั้งทรัสต์ จำเป็นต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 3 ประการ คือ

1. ถ้อยคำที่ใช้จะต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นคำสั่ง (certainty of words)
2. เนื้อหาของทรัสต์ต้องแน่นอน (certainty of subject) และ
3. บุคคลผู้รับประโยชน์ต้องกำหนดตัวไว้แน่นอน (certainty of object)

ซึ่งพิจารณาแต่ละหลักเกณฑ์ได้ดังนี้

1. ถ้อยคำที่ใช้จะต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นคำสั่ง เนื่องจาก Equity คำนึงถึงเจตนามากกว่ารูปแบบ ดังนั้นถ้อยคำที่ใช้ต้องแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้ง หรือเพียงพอที่จะถือได้ว่า ผู้ก่อตั้งทรัสต์นั้นตั้งใจจะให้ให้มีทรัสต์ขึ้น ถ้อยคำจึงต้องชัดเจนพอ เพียงแต่ถ้อยคำที่ว่า อยากจะเห็นว่า หวังว่า เชื่อว่า คิดว่า ผู้รับทรัพย์สิน

²⁶ บัญญัติ สุชีวะ, ตำนานทรัสต์, ดุลพาท, มกราคม 2505, หน้า 25-27

จะยึดถือทรัพย์สินหรือจะจัดการทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น จึงไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่า เจ้าของทรัพย์สินประสงค์จะให้มรดกขึ้น เช่น ในคดี *Re Adams and The Kensington Vestry* (1884) เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ภรรยา โดยมั่นใจว่าภรรยาจะใช้เวลาถูกต้องแบ่งทรัพย์สินนั้นระหว่างบุตรของพวกตน เช่นนี้ถือว่าไม่เป็นมรดก

ในคดี *Mussoorie Bank Ltd. v Raynor* (1882) เจ้ามรดกยกทรัพย์สินให้ภรรยา โดยให้ภรรยาแบ่งทรัพย์สินให้แก่บุตรของพวกตน เมื่อภรรยาประสงค์เช่นนั้น ถือว่าไม่เป็นมรดก

Re Diggles (1888) " เป็นความประสงค์ของข้าพเจ้าที่จะให้เธอจ่ายเงินรายปีให้ X ปีละ 25 ปอนด์" ถือว่าไม่มีมรดกสำหรับเงินรายปีนั้น

2. เนื้อหา (Subject) ของมรดกต้องแน่นอน เนื้อหานี้อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ทรัพย์สินภายใต้มรดก และผลประโยชน์ที่จะให้แก่ผู้รับประโยชน์ ทั้งตัวทรัพย์สินและผลประโยชน์นี้จะต้องกำหนดไว้แน่นอน หากขาดความแน่นอนในข้อหนึ่งข้อใดไป มรดกนั้นจะไม่มีผลบังคับฟ้องร้องกันได้ เช่น กรณี *Re London Wind (Shipper) Co.Ltd* (1975) ได้เก็บไวน์ไว้ในโกดังเพื่อขายให้แก่ลูกค้า โดยตั้งใจว่า ไวน์ควรจะเป็นทรัพย์สินของลูกค้า แต่ให้เก็บไว้ที่บริษัทก่อน โดยลูกค้าเสียค่าใช้จ่ายเอง เกิดข้อโต้แย้งว่าถ้าลูกค้ายังไม่ได้กรรมสิทธิ์ในไวน์ มีการก่อตั้งมรดกหรือไม่ ซึ่งกรณีนี้ศาลถือว่าทรัพย์สินภายใต้มรดกไม่แน่นอนไม่ได้มีการแบ่งแยกหรือจัดเก็บที่เหมาะสมในโกดังให้แก่ลูกค้าแต่ละราย เช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นมรดก

คดี *Boyce v Boyce* (1849) เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกบ้าน 2 หลัง ให้แก่ทรัสต์ โดยสั่งให้มอบบ้านหนึ่งหลังแก่ ก. สุดแล้วแต่ ก. จะเลือก และหลังที่เหลือจึงให้ ข. แต่ ก. ตายก่อนเจ้ามรดกจึงไม่อาจเลือกบ้านหนึ่งหลังไว้ได้ ถือว่าทรัสต์เพื่อประโยชน์แก่ ข. ไม่มีผล²⁷

3. บุคคลผู้รับประโยชน์ต้องกำหนดตัวไว้แน่นอน ถ้าผู้จะรับประโยชน์ไม่สามารถกำหนดตัวได้ในขณะก่อตั้งทรัสต์ หรือไม่สามารถหยั่งทราบได้แน่นอนจากเจตนาของผู้ก่อตั้งทรัสต์ ทรัสต์เพื่อประโยชน์

²⁷ Philip H. Pettit, *Equity and the Law of Trusts*, p 38-46

ของผู้นั้นย่อมมีไม่ได้ แต่โดยที่เจ้าของทรัพย์สินไม่ประสงค์จะให้ทรัสต์ ผู้ได้รับทรัพย์สินนั้นยึดถือทรัพย์สินเป็นของตนเอง ทรัสต์จึงต้องยึดถือทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์เพื่อประโยชน์ของผู้ก่อตั้ง หรือทายาทของผู้ก่อตั้ง ถ้าผู้ก่อตั้งตาย²⁸

การก่อตั้งทรัสต์ที่สมบูรณ์ได้มีการวางบรรทัดฐานในคดี *Milroy v Lord* (1862) ว่า ผู้ก่อตั้งจะต้องกระทำการใดที่จำเป็นเพื่อโอนทรัพย์สินให้แก่ผู้ที่ดินประสงค์จะให้ถือเพื่อบุคคลอื่น หรือประกาศว่าตนเองถือทรัพย์สินไว้เพื่อบุคคลอื่น และให้การก่อตั้งมีผลผูกพันตนเอง ทั้งนี้ การโอนที่สมบูรณ์ขึ้นอยู่กับลักษณะของทรัพย์สินนั้น เช่น การโอนที่ดินต้องทำเป็น Deed ถ้าเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลอื่น ๆ โอนโดยการส่งมอบหรือทำเป็นตราสารการให้ด้วยก็ได้²⁹

อย่างไรก็ดี ถ้าผู้รับประโยชน์ได้ให้ Consideration แก่การก่อตั้งทรัสต์ แม้การก่อตั้งทรัสต์ไม่สมบูรณ์ ผู้รับประโยชน์ก็สามารถใช้สิทธิบังคับนิติกรรมที่ไม่สมบูรณ์นั้นได้ โดยยึดถือตาม Common Law ที่ว่าสัญญาที่มีผลผูกพัน หากมี Consideration³⁰

ประเภทของทรัสต์

ทรัสต์อาจแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ดังนี้

1. ทรัสต์โดยแจ้งชัด (Express trust) ทรัสต์โดยปริยาย (Implied trust) ทรัสต์ซึ่งกลับมาเป็นประโยชน์ของผู้ก่อตั้งทรัสต์เอง (Resulting trust) และทรัสต์โดยการสมมุติ (Constructive trust)

ก. ทรัสต์โดยแจ้งชัด (Express Trust) คือทรัสต์ที่ผู้ก่อตั้งแสดงเจตนาก่อตั้งทรัสต์โดยชัดแจ้ง ซึ่งแบ่งออกเป็น

²⁸ บัญญัติ สุชีวะ, ตำนานทรัสต์, ดุลพาท, หน้า 39

²⁹ Philip H. Pettit, p 83

³⁰ Simon Gardner, An Introduction to the Law of Trusts, p 51

ก.1 Inter Vivos Express Trusts เป็นทรัสต์ที่ก่อตั้งระหว่างมีชีวิตซึ่งอาจเกิดได้หลายลักษณะ เช่น เจ้าของทรัพย์สิน ได้ประกาศว่าเขาถือทรัพย์สินในฐานะทรัสต์ เพื่อบุคคลหนึ่งหรือหลายคน หรือเพื่อการกุศล หรืออาจเกิดเนื่องมาจากการโอนทรัพย์สิน โดยการแสดงเจตนาว่าผู้รับโอนจะบริหารทรัสต์เพื่อบุคคลอื่น หรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตามที่กำหนดโดยผู้โอนหรือในข้อตกลงการโอนทรัพย์สิน หรือผู้รับโอนแสดงเจตนาเช่นนั้น นอกจากนี้ทรัสต์ที่ก่อตั้งระหว่างมีชีวิตอาจเกิดจากการทำสัญญาหรือตราสารก่อตั้งทรัสต์ก็ได้

ก.2 Testamentary Trust เป็น Express Trust ที่ก่อตั้งโดยพินัยกรรมซึ่งจะมีผลเมื่อผู้ก่อตั้งทรัสต์ตาย³¹

ข. ทรัสต์โดยปริยาย (Implied Trust) คือทรัสต์ที่ถือว่าเกิดขึ้นโดยการสันนิษฐานเอาจากเจตนาของเจ้าของทรัพย์สินว่าประสงค์ให้มีทรัสต์ขึ้น แต่ว่าเจ้าของทรัพย์สินนั้นมิได้แสดงเจตนาก่อตั้งทรัสต์โดยแจ้งชัด เช่น ก. ซื้อรถยนต์ 1 คัน แต่ให้ใส่ชื่อ ข. เป็นเจ้าของ หรือ ก. และ ข. เข้าหุ้นกันซื้อที่ดิน 1 แปลง แต่ให้โอนใส่ชื่อ ข. แต่ผู้เดียวในโฉนด ดังนี้ ถือว่า ข. จะต้องยึดถือรถยนต์ หรือที่ดินในฐานะเป็นทรัสต์ เพื่อประโยชน์ของ ก. เรื่องรถยนต์ และ เพื่อประโยชน์ของ ก. ข. เรื่องที่ดิน

หรืออีกกรณีหนึ่ง ทรัสต์ที่กลับมาเป็นประโยชน์ของผู้ก่อตั้งทรัสต์เอง (Resulting Trust) ซึ่งอาจถือว่าเป็นทรัสต์โดยปริยายเช่นเดียวกัน ทรัสต์เช่นนี้เกิดขึ้นได้โดยผู้ก่อตั้งทรัสต์ตั้งทรัสต์เพื่อให้จัดการทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่นตลอดชีวิตของผู้รับประโยชน์นั้น ดังนี้ถ้าผู้รับประโยชน์ตายแล้ว มิใช่ว่าผลประโยชน์นั้นจะตกให้แก่ทรัสต์เอง เพราะตามเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้งทรัสต์ย่อมไม่ประสงค์จะให้ทรัพย์สินนั้นเป็นสิทธิขาดแก่ทรัสต์ ดังนั้น ทรัสต์จึงต้องถือทรัพย์สินนั้นเพื่อผู้ก่อตั้งทรัสต์หรือทายาทของผู้ก่อตั้งทรัสต์ต่อไป หรืออาจเกิดขึ้นได้เมื่อ ก. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ ข. เพื่อยึดถือเป็นทรัสต์เพื่อประโยชน์ของ ค. แต่เผชิญ ค. ตายเสียก่อน ก. ดังนี้ ทรัสต์ตามพินัยกรรมย่อมไม่มีผลแต่จะเห็นตามเจตนาของ ก. ว่า ก. ไม่ประสงค์ให้ ข. ได้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น ดังนั้น เมื่อ ก. ตาย ข. ย่อมต้องยึดถือทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ของทายาทของ ก. สืบไป

³¹ D.J.Hayton, The Law of Trusts, p 32

ค. ทรัสต์โดยการสมมุติ (Constructive Trust) คือ ทรัสต์ที่เกิดขึ้นโดยการสมมุติของ เอ็กควิตี้ โดยมีค่านึงถึงเจตนาของเจ้าของทรัพย์สินนั้นว่าประสงค์จะให้ทรัสต์ขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากทาง เอ็กควิตี้ถือว่าถ้าปล่อยให้ผู้ที่ยึดถือทรัพย์สินนั้นยึดถือไว้เพื่อประโยชน์ของตนเอง แล้วก็จะเป็นการทำลายความไว้เนื้อเชื่อใจที่เจ้าของทรัพย์สินมีต่อตน และเป็นการขัดต่อความเป็นธรรมด้วย เอ็กควิตี้จึงสมมุติว่าผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินนั้นไว้ในฐานะ เป็นทรัสต์ ทรัสต์เช่นนี้อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ก. มอบรถยนต์ 1 คัน ให้ ข. ยึดถือไว้เพื่อประโยชน์ของ ค. ถ้า ข. โดยยินยอมโอนทรัพย์สินนั้นให้ ง. โดยมีได้รับความยินยอมจาก ค. และ ง. รู้ว่ารถยนต์นั้นตกอยู่ภายใต้ทรัสต์ ถือว่า ง. เป็นทรัสต์ของรถยนต์คันนั้นเพื่อ ค. โดยการสมมุติของเอ็กควิตี้ หรือตัวอย่างคดีที่มีชื่อของอังกฤษ คือ คดี Keech Sandford ข้อเท็จจริงมีว่า ผู้เช่าตลาดแห่งหนึ่งได้ทำพันธกรรมมอบสิทธิในการเช่านั้นให้ทรัสต์เพื่อประโยชน์ของบุตรของผู้เช่า ต่อมา ก่อนจะสิ้นสุดเช่า ทรัสต์ได้ขอต่ออายุการเช่าเพื่อบุตรของผู้เช่านั้น แต่ผู้ให้เช่าไม่ยอม ทรัสต์จึงขอทำสัญญาเช่าต่อเพื่อตนเองซึ่งผู้ให้เช่ายอม ศาลถือว่าทรัสต์ต้องถือสัญญาเช่านั้น เพื่อประโยชน์ของบุตรผู้เช่า เดิมต่อไป

นอกจากนี้ ทรัสต์โดยการสมมุตินี้อาจเกิดขึ้นได้ โดยการที่ทรัสต์ใช้ตัวทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์ เพื่อหากำไรให้ตนเอง กำไรที่ได้มาก็ต้องยึดถือไว้ในฐานะ เป็นทรัสต์เช่นกัน หรือเมื่อผู้ขายตกลงขายทรัพย์สินให้ผู้ซื้อ ระหว่างที่การซื้อขายยังไม่สมบูรณ์นั้นถือว่าผู้ขายเป็นทรัสต์ของทรัพย์สินที่ตกลงขายนั้นและยึดถือไว้เพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อ หรือเมื่อผู้รับจ่านองขายทรัพย์สินที่จ่านองได้เงินเกินกว่าหนี้จ่านอง ก็ต้องยึดถือเงินส่วนที่เกินนั้นในฐานะ เป็นทรัสต์แทนผู้จ่านองหรือผู้รับจ่านองหลัง ๆ ถ้าหากมี

2. ทรัสต์ธรรมดา (Simple or Bare trust) และทรัสต์พิเศษ (Special trust)
การแบ่งเช่นนี้ถือตามหน้าที่ของทรัสต์ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งที่ผู้ก่อตั้งทรัสต์ได้ให้ไว้

ทรัสต์ธรรมดา คือ ทรัสต์ซึ่งทรัสต์มีหน้าที่แต่เพียงเป็นผู้ยึดถือทรัพย์สินไว้เท่านั้น ไม่มีหน้าที่อื่นใดที่จะต้องกระทำอีก เช่น ก. ทำพันธกรรมมอบทรัพย์สินให้ ข. เพื่อให้ยึดถือไว้เพื่อประโยชน์ของ ค. ดังนี้ หน้าที่ของ ข. ก็มีแต่เพียงคอยส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้ ค. หรือจำหน่ายทรัพย์สินตามที่ ค. ต้องการเท่านั้น

ทรัสต์พิเศษ คือ ทรัสต์ซึ่งทรัสต์มีหน้าที่จะต้องทำอะไรบางอย่างตามคำสั่งของผู้ก่อตั้งทรัสต์ เช่น ข้อความในพันธกรรมก่อตั้งทรัสต์มีว่า ให้ทรัสต์เป็นผู้เก็บค่าเช่าผลประโยชน์จากทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์

และใช้จ่ายในการบำรุงรักษา หรือประกันตัวทรัพย์สินนั้น และมอบเงินที่เหลือนั้นให้ผู้รับประโยชน์ไปตลอดชีวิต ทรัสต์พิเศษนี้ ส่วนมากได้แก่ ทรัสต์ที่ให้จัดการขายทรัพย์สิน (Trust for sale) และเอาเงินที่ขายได้ชำระหนี้สินของเจ้าของทรัพย์สิน³²

3. ทรัสต์โดยผลของกฎหมาย (Statutory trust) เป็นทรัสต์ที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง เช่น ทรัสต์เพื่อการขายโดยให้มีพินัยกรรมภายใต้มาตรา 33 ของ Administration of Estates Act, 1925 ทรัสต์เพื่อการขายภายใต้มาตรา 34-36 ของ Law of Property Act, 1925 ในกรณีของการไม่แบ่งแยกหุ้นและถือครองที่ดินร่วมกัน ในกรณีที่ไม่มีปรากฏการแสดงก่อตั้งทรัสต์เพื่อการขายโดยชัดเจน (Express trust for sale) โดยตราสารที่เกี่ยวข้อง³³

4. ทรัสต์ที่ก่อตั้งเสร็จแล้ว (Executed trust) และทรัสต์ที่ก่อตั้งยังไม่เสร็จ (Executory trust)

ทรัสต์ที่ก่อตั้งเสร็จแล้ว คือทรัสต์ที่ได้ก่อตั้งกำหนดตัวทรัพย์สินและหน้าที่ของทรัสต์ไว้แน่นอนแล้วไม่จำเป็นต้องทำอะไรต่อไปอีก

ทรัสต์ที่ก่อตั้งยังไม่เสร็จ คือทรัสต์ที่ยังมิได้ก่อตั้งกำหนดตัวทรัพย์สินและหน้าที่ของทรัสต์ให้แน่นอนไป ซึ่งอาจเป็นเพียงข้อตกลงระหว่างคู่กรณีว่าจะก่อตั้งทรัสต์จากทรัพย์สินบางอย่างขึ้น หรืออาจเป็นเพียงคำสั่งในพินัยกรรมสั่งให้ทรัสต์จัดการซื้อที่ดิน และจัดการตั้งเป็นทรัสต์ขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ทายาทของผู้ทำพินัยกรรมนั้น เป็นต้น

บิดายกที่ดิน 1 แปลงให้ทรัสต์เพื่อให้ยึดถือไว้เพื่อประโยชน์ของบุตรสาว และตกลงไว้ด้วยว่าจะโอนหุ้นในบริษัทแห่งหนึ่งให้แก่ทรัสต์คนนั้น เพื่อให้ยึดถือไว้เพื่อประโยชน์แก่บุตรสาวในตนเองเดียวกันดังนี้ สำหรับที่ดินถือว่าเป็นทรัสต์ก่อตั้งเสร็จแล้ว ส่วนหุ้นนั้นเป็นทรัสต์ที่ก่อตั้งยังไม่เสร็จ หรือในกรณี ก. และ ข. จะแต่งงานกัน ได้ตกลงกันว่าจะให้ยึดถือทรัพย์สินบางอย่างเป็นทรัสต์ เพื่อประโยชน์ของตนเอง

³² บัญญัติ สุชีวะ. ตำนานทรัสต์. ดุสิตพาท. หน้า 31-33

³³ Philip H. Pettit, Equity and the Law of Trusts, p 58

และบุตรที่จะเกิดมา ดังนี้เป็นเพียงทรัสต์ที่ก่อตั้งยังไม่เสร็จ เพราะยังจะต้องทำตราสารกำหนดตัวทรัพย์สิน และตัวทรัสต์ ตลอดจนนโยบายที่ผู้รับประโยชน์จะได้รับแน่นอนไปอีกทีหนึ่ง

5. ทรัสต์เพื่อเอกชน (Private Trust) และทรัสต์เพื่อสาธารณะหรือเพื่อการกุศล (Public or Charitable Trust)

ทรัสต์เพื่อเอกชน คือทรัสต์ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของเอกชนคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มชนใดคนหนึ่ง

ทรัสต์เพื่อสาธารณะหรือเพื่อการกุศล คือทรัสต์ที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ หรือความผาสุกของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าประชาชนจะเป็นผู้รับประโยชน์แต่ก็ห้ามสิทธิฟ้องเรียกร้องให้ปฏิบัติตามทรัสต์นั้นได้ไม่ สิทธิที่จะฟ้องร้องบังคับนั้นตกอยู่กับ Attorney General

6. ทรัสต์ลับ (Secret Trust) ซึ่งแบ่งเป็นลับทั้งหมด (Fully secret trust) และลับเพียงครึ่งเดียว (Half secret trust)

ทรัสต์ลับทั้งหมด เกิดขึ้นเมื่อ ก. ทำพินัยกรรมมอบทรัพย์สินให้ ข. โดยมีได้บอกในพินัยกรรมเลยว่า ข. จะต้องยึดถือไว้ในฐานะเป็นทรัสต์ แต่มาก่อนทำพินัยกรรมก็ดี หรือภายหลังก็ดี ก. ได้บอกให้ข. รู้ว่า จะต้องยึดถือไว้ในฐานะเป็นทรัสต์ของ ค. ถ้า ข. ตกลงโดยตรงหรือโดยปริยายด้วย ถือว่ามีทรัสต์เกิดขึ้นแล้ว แต่เป็นทรัสต์ลับ ซึ่ง ค. ผู้รับประโยชน์ชอบจะบังคับได้

ถ้าผู้รับพินัยกรรมมี 2 คน และคนหนึ่งรับจะเป็นทรัสต์ตามความประสงค์ของผู้ทำพินัยกรรม ส่วนอีกคนหนึ่งมิได้รู้เห็นด้วย ศาลอังกฤษได้วางหลักเกณฑ์ไว้ในคดี Re Stead ดังนี้

1. ถ้า ก. ชักจูง ค. ให้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ ก. และ ข. โดยให้มีส่วนที่แน่นอนในทรัพย์สินร่วมกัน (Tenants in common) และ ก. แต่ผู้เดียวสัญญาหรือยอมรับโดยปริยายว่า ก. และ ข. จะปฏิบัติตามคำสั่งของ ค. แต่ ข. มิได้รู้เห็นกับ ก. ด้วยดังนี้ ก. ย่อมผูกพันตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับ ค. แต่ ข. ไม่ผูกพัน

2. ถ้า ค. ทำพินัยกรรมมอบทรัพย์สินให้ ก. และ ข. โดยให้มีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน แต่มิได้กำหนดว่าใครมีส่วนเท่าใด (Joint tenants) และ ก. แต่ผู้เดียวสัญญาต่อ ค. ก่อนทำพินัยกรรมสัญญานั้นย่อมผูกพันทั้ง ก. และ ข.

3. ถ้า ค. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ ก. และ ข. โดยให้มีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน และ ก. สัญญาต่อ ค. หลังจากที่ ก. ทำพินัยกรรม ดังนี้ ก. แต่ผู้เดียวผูกพันตามสัญญา

ทรัสต์ลับเพียงครั้งเดียว เกิดขึ้นเมื่อพินัยกรรมที่ยกทรัพย์สินให้ นั้น มีข้อความว่า ได้ยกทรัพย์สินให้ในฐานะ เป็นทรัสต์ แต่มิได้ระบุต่อไปว่าทรัสต์จะต้องยึดถือทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ของใคร และต้องจัดการอย่างไร ดังนี้ ถ้าผู้ทำพินัยกรรมได้แจ้งให้ผู้รับทรัพย์สินทราบก่อน หรือในขณะทำพินัยกรรมว่า ให้ยึดถือทรัพย์สินนั้นเพื่อผู้ใดและให้จัดการอย่างไร ทั้งได้แจ้งในพินัยกรรมด้วยว่าได้บอกข้อความนี้ให้ทรัสต์ทราบแล้ว ทรัสต์ย่อมผูกพันตามคำสั่งของผู้ทำพินัยกรรมนั้น ทรัสต์ เช่นว่า นี้มีข้อความว่า ข้าพเจ้าขอทำพินัยกรรมมอบที่ดิน 1 แปลงให้ ข. ในฐานะ เป็นทรัสต์ ตามที่ข้าพเจ้าได้บอกให้ทราบแล้ว

7. ทรัสต์สุดแล้วแต่ใจของทรัสต์ (Discretionary trust) และทรัสต์กำหนดวิธีป้องกันไว้ (Protective trust)

ทรัสต์สุดแล้วแต่ใจของทรัสต์ คือทรัสต์ที่มีได้กำหนดให้ผู้รับประโยชน์มีสิทธิได้รับผลประโยชน์รายได้จากตัวทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์นั้น หากแต่กำหนดให้อยู่ในอำนาจของทรัสต์ที่จะแบ่งปัน หรือชำระผลประโยชน์/รายได้นั้นให้ตามที่ทรัสต์เห็นสมควร

ทรัสต์กำหนดวิธีการป้องกันไว้ คือ ทรัสต์ที่มีข้อกำหนดว่า ถ้าผู้รับประโยชน์ต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับตัวทรัพย์สินโดยพยายามจะจำหน่าย โอน หรือโดยประการใดตามที่กำหนดไว้ ผู้รับประโยชน์ย่อมหมดสิทธิในผลประโยชน์รายได้ของตัวทรัพย์สินนั้น และทรัสต์นั้นกลายเป็นทรัสต์สุดแล้วแต่ใจของทรัสต์ขึ้นมาเพื่อตัวผู้รับประโยชน์เอง คู่สมรส หรือบุตรของผู้นั้น ทรัสต์ เช่นว่า นี้มีกล่าวโดยละเอียดในมาตรา 33 แห่ง Trustee Act, 1925 ซึ่งประกอบด้วยหลัก 2 ประการ คือ

1. ทรัสต์นั้นให้ผลประโยชน์หรือรายได้จากตัวทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์แก่ผู้รับประโยชน์ตลอดชีวิตหรือในเวลาที่ยาวนานกว่า และมีข้อกำหนดว่าทรัสต์นั้นจะสิ้นสุด เมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (เช่น พยายามจำหน่ายโอนตัวทรัพย์สินนั้น) เกิดขึ้น

2. เมื่อทรัสต์ เช่นว่า นั้นสิ้นสุดแล้ว ทรัสต์ซึ่งสุดแล้วแต่ใจของทรัสต์จะเกิดขึ้นมาแทนที่ทันที³⁴

³⁴ บัญญัติ สุชีวะ, ตำนานทรัสต์, ดุลพาท, หน้า 34-36

ทรัสต์

อาจแบ่งได้ดังนี้

1. ทรัสต์ธรรมดา (Ordinary Trustee)

เป็นทรัสต์ทั่วไปตามหลักกฎหมายทรัสต์ แต่งตั้งโดยผู้ก่อตั้งทรัสต์ภายใต้ตราสารก่อตั้งทรัสต์ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็น ศาลอาจแต่งตั้งทรัสต์ได้ ทรัสต์นี้อาจเรียกว่า original trustee³⁵

2. ทรัสต์ที่ศาลตั้ง (Judicial Trustee)

ผู้ก่อตั้งทรัสต์อาจยื่นคำขอต่อศาลขอให้ศาลแต่งตั้งทรัสต์เพื่อทำหน้าที่จัดการทรัสต์ที่ตนกำลังจะจัดตั้งขึ้นก็ได้ หรือบางกรณีผู้รับประโยชน์ (Beneficiary) และทรัสต์ที่ทำหน้าที่อยู่ปัจจุบันอาจร้องขอให้ศาลตั้งทรัสต์คนใหม่ก็ได้ การร้องขอให้ศาลตั้งทรัสต์ดังกล่าวอาศัยอำนาจตาม The Judicial Trustee Act 1896 แต่ในทางปฏิบัติจะไม่ค่อยมีการขอให้ศาลตั้งทรัสต์มากนัก เว้นแต่ในกรณีที่มีการฟ้องคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน หรือทรัสต์ที่ทำหน้าที่อยู่จัดการทรัสต์ผิดพลาดหรือมีปัญหายุ่งยากซับซ้อนเป็นพิเศษในการจัดการทรัสต์

การร้องขอให้ศาลตั้ง Judicial Trustee ผู้รับประโยชน์ (Beneficiary) จะได้รับการคุ้มครองไม่ให้ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ของทรัสต์ เพราะทรัสต์ที่ศาลตั้งจะต้องวางหลักประกันเพื่อเป็นประกันในการปฏิบัติหน้าที่ไว้ต่อศาล³⁶ (ยกเว้นแต่เป็นเจ้าหน้าที่ของศาลหรือ Public Trustee)³⁷

ทรัสต์จะต้องทำบัญชีเสนอศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของศาลหรือผู้เชี่ยวชาญทางบัญชีตรวจสอบเป็นรายปี และทรัสต์จะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของศาลหากได้มีการร้องขอ

ทรัสต์ที่ศาลตั้งนี้อาจจะได้รับค่าธรรมเนียมในการจัดการทรัสต์ โดยจ่ายจากกองทุนทรัพย์สินของทรัสต์

³⁵ J.A. Strahan, A Digest of Equity, Fifth Edit., 1928, p 91

³⁶ Philip H. Pettit, p 305-306

³⁷ J.A. Strahan, p 108

3. The Public Trustee

The Public Trustee เป็นองค์กรของรัฐที่ตั้งเป็นสำนักงานภายใต้ The Public Trustee Act 1906 ซึ่งสำนักงานนี้อาจกระทำการร่วมกับบุคคลธรรมดาหรือองค์กรใด ๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นทรัสต์ธรรมดา (Ordinary Trustee) ทรัสต์ที่ศาลตั้ง (Judicial Trustee) หรือผู้รับฝากทรัพย์สิน (custodian trustee) และสำนักงานอาจได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของนักโทษก็ได้ สำนักงาน The Public Trustee อาจปฏิเสธไม่รับเป็นทรัสต์ของทรัสต์ใด ๆ ก็ได้ แต่หากเป็นทรัสต์เล็ก ๆ ที่มีมูลค่าของทรัพย์สินเล็กน้อยแล้ว³⁸ (มูลค่าทุนไม่เกิน 1,000 บอนด์)³⁹ สำนักงานจะปฏิเสธไม่รับเป็นทรัสต์ไม่ได้ อย่างไรก็ตาม สำนักงานถูกห้ามมิให้รับเป็นทรัสต์ของทรัสต์เพื่อการกุศล และทรัสต์เพื่อการศาสนา หรือทรัสต์ที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของเจ้านั้น โดยหลักทั่วไปจะห้ามรับเป็นทรัสต์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจด้วย เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมกับทรัสต์ที่รับจัดการนั้น โดยปกติ The Public Trustee จะเรียกค่าธรรมเนียมในการบริการ

4. Custodian Trustee

ผู้รับฝากทรัพย์สิน (Custodian Trustee) อาจเป็น The Public Trustee หรือทรัสต์ทางธุรกิจ (Trust corporation) ก็ได้ ซึ่งจะทำหน้าที่ยึดถือหรือดูแลทรัพย์สินหรือรับฝากทรัพย์สิน แต่อำนาจจัดการทรัพย์สินจะตกอยู่กับทรัสต์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ (managing trustee) custodian trustee จะไม่มีอำนาจจัดการ

Custodian Trustee ตั้งขึ้นภายใต้ The Public Trustee Act 1906 เกิดจากแนวความคิดที่จะสร้างหลักประกันให้กับทรัพย์สินทรัสต์ โดยให้ Custodian Trustee เก็บ

³⁸ Philip H. Pettit, p 307-308

³⁹ J.A.Strahan, A Digest of Equity, Fifth Edit, p 110

รักษาทรัพย์สินทรัสต์ แต่อำนาจในการบริหารทรัสต์อยู่กับทรัสต์อีกคนหนึ่งที่เรียกว่า managing trustee ฉะนั้น โดยลักษณะดังกล่าว Custodian Trustee จึงไม่ถือเป็น Trustee ตามความหมายของ The Trustee Act 1925⁴⁰

5. Trust Corporations

ในบางกรณีอาจจำเป็นต้องมี Corporate-trustee ในรูปของ trust corporation เนื่องจาก trust corporation อาจมีความพร้อมในด้านความมั่นคงทางการเงินและความชำนาญอย่างมืออาชีพในการบริหารกองทรัสต์ และมีอำนาจที่จะปฏิบัติการได้โดยลำพังในกรณีที่กฎหมายระบุให้มีทรัสต์อย่างน้อย 2 คน เช่น ทรัสต์เกี่ยวกับที่ดินตามมาตรา 14 ของ trustee Act 1925 กำหนดว่าทรัสต์จะมีอำนาจออกไปรับเงินเกี่ยวกับที่ดินจะต้องมี 2 คน หรือเป็น trust corporation ซึ่ง trust corporation ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปของธนาคารหรือบริษัทประกันภัย⁴¹

การแต่งตั้งทรัสต์

ก. แต่งตั้งโดย Settlor โดยปกติทรัสต์จะได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ก่อตั้งทรัสต์ ความไม่สมบูรณ์ในการก่อตั้งทรัสต์ อาจเกิดขึ้นได้เช่น เอกสารในการก่อตั้งถูกส่งไปยังทรัสต์โดยไม่ระบุชื่อ หรือตายแล้ว หรือไม่มีความสามารถ เอกสารดังกล่าวไม่สมบูรณ์ และ ไม่มีผลให้เกิดทรัสต์ หากเป็นเอกสารที่ก่อตั้งทรัสต์ที่ระบุชื่อทรัสต์ ถือว่าสมบูรณ์ แม้ว่าทรัสต์จะปฏิเสธไม่รับ หรือแม้ผู้ก่อตั้งได้ตายไปโดยไม่มีการติดต่อกับทรัสต์ การโอนหรือการส่งเอกสารยังมีผลจนกว่าจะถูกปฏิเสธ นอกเหนือจากอำนาจที่จะแต่งตั้งทรัสต์ เมื่อประสงค์จะก่อตั้งทรัสต์ขึ้น Settlor ไม่มีอำนาจที่จะแต่งตั้งทรัสต์ใหม่ หรือเพิ่มทรัสต์ ยกเว้นแต่ว่าอำนาจนี้จะได้ระบุไว้โดยชัดเจน โดยตราสารก่อตั้งทรัสต์ว่าให้ทำได้⁴²

ข. การแต่งตั้งภายใต้ต้นบัญญัติมาตรา 36 ของ Trustee Act 1925

โดยอำนาจของกฎหมายมาตรานี้ใช้บังคับกับทรัสต์ได้ทุกกรณี ยกเว้นแต่ผู้ก่อตั้งจะได้แสดง

⁴⁰ Philip H. Pettit, p 309-310

⁴¹ Philip H. Pettit, p 312

⁴² Philip H. Pettit, p 276

เจตนาไว้ชัดเจนเป็นอย่างอื่น ซึ่งมาตรา 36 ระบุถึงกรณีที่กำหนดให้แต่งตั้งทรัสต์ใหม่ได้ ดังนี้

- ทรัสต์ตาย
- อยู่นอกราชอาณาจักรเกินกว่า 12 เดือนติดต่อกัน
- ทรัสต์ประกาศลาออกจากการเป็นทรัสต์
- ทรัสต์ปฏิเสธที่จะเป็นทรัสต์
- ทรัสต์ไม่เหมาะสมที่จะเป็นทรัสต์ เช่น ทรัสต์ล้มละลาย
- ทรัสต์ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ (ความสามารถส่วนบุคคล) เช่น บกพร่องทางร่างกาย หรือสมอง
- ทรัสต์ที่เป็นผู้เยาว์ อาจเป็นทรัสต์โดยผลของทรัสต์โดยปริยาย ทรัสต์ที่กลับมาเป็นของเจ้าของ และทรัสต์โดยการสมมุติ

ให้บุคคลที่มีอำนาจแต่งตั้งทรัสต์ใหม่ได้ แต่ถ้าไม่มีบุคคล เช่นว่านั้น หรือ ไม่มีบุคคลใดประสงค์จะทำหน้าที่หรือไม่สามารถจะทำหน้าที่ได้ ให้ทรัสต์ที่มีชีวิตอยู่หรือที่กำลังทำหน้าที่อยู่ หรือตัวแทนของทรัสต์คนก่อนทำหน้าที่สืบแต่งตั้งทรัสต์ใหม่

ทั้งนี้ ทรัสต์ที่ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 36 นี้ มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับทรัสต์คนก่อน⁴³

ค. แต่งตั้งโดยศาล

1) ตามมาตรา 41(1) ของ Trustee Act 1925

ศาลอาจมีคำสั่งให้แต่งตั้งทรัสต์ในกรณีดังนี้

- ในกรณีที่ศาลเห็นว่าการแต่งตั้งทรัสต์ใหม่เกิดความยุ่งยากหรือกระทำได้ยากในทางปฏิบัติ ศาลอาจมีคำสั่งให้แต่งตั้งทรัสต์ใหม่แทนคนเก่า หรือเพิ่มจำนวนทรัสต์ หรือแต่งตั้งทรัสต์ที่ยังไม่มีก็ได้
- ทรัสต์ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่เป็นผู้ไร้ความสามารถ ด้วยเหตุพิจารณาทางสมอง ภายใต้ The Mental Health Act 1959 หรือกรณีล้มละลาย หรือองค์การบริหารที่ทำการเลิกบริษัท
- กรณีทรัสต์ตายก่อนเจ้ามรดก ทรัสต์ไม่ระบุชื่อ ทรัสต์ที่เดินทางไปอยู่ต่างประเทศอย่างถาวร ทรัสต์ที่พิจารณาทางร่างกายและสมอง ฯลฯ

2) ภายใต้อำนาจของศาลเองในการใช้ดุลพินิจควบคุมและกำกับทรัสต์

3) ภายใต้มาตรา 54 ของ Trustee Act 1925 ในกรณีที่ทรัสต์เป็นผู้ป่วยทางสมอง

⁴³ Philip H. Pettit, p 279

ตามคำจำกัดความของ The Mental Health Act 1959⁴⁴

จำนวนทรัสต์

ทรัสต์จะมีกี่คนก็ได้ แต่ถ้ามีหลายคน ในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีเสียงเอกฉันท์ ยกเว้น แต่ทรัสต์เพื่อการกุศลที่ความเห็นของเสียงข้างมากย่อมผูกมัดฝ่ายข้างน้อยและมีผลบังคับได้ แต่มีข้อยกเว้น ในเรื่องทรัสต์อันเกี่ยวกับที่ดิน หรือผลประโยชน์อันเกี่ยวกับที่ดินตาม Trustee Act, 1925 มาตรา 34 ที่ว่าทรัสต์จะต้องมีจำนวนไม่เกิน 4 คน แต่ถ้าทรัสต์เหลือเพียง 4 คน หรือน้อยกว่า 4 คน จัดตั้งทรัสต์ ใหม่เกินกว่า 4 คนไม่ได้ ถ้าผู้ก่อตั้งทรัสต์ตั้งไว้เกินกว่า 4 คน ผู้ที่มีชื่อ 4 คนแรก และเต็มใจรับหน้าที่ เท่านั้น ถือว่าเป็นทรัสต์⁴⁵

หน้าที่ของทรัสต์

หน้าที่ของทรัสต์โดยทั่วไปเป็นหน้าที่ที่มีต่อสิ่งของ "Equitable Obligations in Rem" กล่าวคือ

ประการแรก หน้าที่จะตกติดไปกับทรัพย์สินทรัสต์ เมื่อทรัสต์โอนทรัพย์สินไปยังบุคคลอื่น หน้าที่ทรัสต์จะผูกพันไปถึงบุคคลนั้นด้วย เว้นแต่ผู้รับโอนไปโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทน (bona fide purchaser for value without notice)

ประการที่สอง หน้าที่ทรัสต์ที่ติดไปกับทรัพย์สินไม่มีผลกระทบ หากว่าทรัสต์ล้มละลาย กล่าวคือ โดยหลักทั่วไป ถ้าบุคคลใดล้มละลาย ทรัพย์สินส่วนตัวของบุคคลนั้นจะถูกนำมารวมเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ แต่กรณีที่ทรัพย์สินที่ เขาถือในฐานะ เป็นทรัสต์จะไม่ถูกนำไปรวม เป็นทรัพย์สินส่วนตัว

เช่น ก. มีหุ้นบริษัท ข. โดยมอบให้ ค. ถือไว้เป็นทรัสต์ ค. เห็นว่าควรจะซื้อหุ้นบริษัท ง. ดีกว่า จึงได้ขายหุ้นบริษัท ข. เมื่อได้เงินมา trust obligation ที่ติดอยู่กับหุ้นบริษัท ข. จะหมดสิ้นไป แต่จะ เปลี่ยนไปตกติดกับ เงินที่ขายมาได้ และ เมื่อนำเงินนี้ไปซื้อหุ้นของบริษัท ง. trust obligation จะ เปลี่ยนไปอยู่ที่หุ้นใหม่นี้ ซึ่งหาก ค. ล้มละลายก็จะไม่มีผลกระทบถึงหุ้นที่ ค. ถืออยู่นี้⁴⁶

⁴⁴ Philip H. Pettit, p 286-288

⁴⁵ Snell's Principles of Equity, 20th Edit, p 131

⁴⁶ Simon Gardner, An Introduction to the Law of Trust, p 196-198

ในการปฏิบัติหน้าที่ทรัสต์จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งในตราสารก่อตั้งทรัสต์ ทรัสต์จะต้องทำการโดยสุจริตและใช้ความระมัดระวังเช่นบุคคลผู้มีอาชีพนั้น ๆ จะพึงกระทำในอาชีพของตน (prudent man rule) ในการนำทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์ไปใช้ลงทุน หาผลประโยชน์ก็ต้องใช้ความระมัดระวังเสมือนหนึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นของตน⁴⁷ ทั้งนี้ โดยมีหน้าที่ที่สำคัญที่ควรกล่าวถึง ดังนี้

1. หน้าที่เมื่อยอมรับเข้าจัดการกองทรัสต์ (Duties on the acceptance of trust)

เมื่อบุคคลใดได้รับแต่งตั้งเป็นทรัสต์ มิใช่ว่าจะต้องยอมรับเป็นทรัสต์เสมอไป แต่เมื่อบุคคลนั้นได้ยอมรับเป็นทรัสต์แล้ว จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในตราสารก่อตั้งทรัสต์ โดยตรวจสอบว่าการแต่งตั้งทรัสต์ได้ดำเนินการโดยถูกต้องหรือไม่ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้รับประโยชน์ว่ามีอะไรบ้าง และต้องดำเนินการให้ทรัพย์สินต่าง ๆ ของกองทรัสต์โอนมาเป็นกรรมสิทธิ์ของทรัสต์โดยครบถ้วน ถ้าทรัพย์สินของกองทรัสต์อยู่ที่บุคคลอื่น ก็จะต้องดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ทรัสต์โดยไม่ชักช้า แต่หากการโอนกรรมสิทธิ์นั้นมีความยุ่งยากไม่อาจกระทำได้ในเวลาอันสมควร อาจร้องขอต่อศาลให้คำแนะนำได้ ทรัสต์จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินทรัสต์และนำทรัพย์สินไปลงทุนเพื่อประโยชน์ของกองทรัสต์อย่างเหมาะสม โดยการลงทุนต้องเป็นการลงทุนด้วยชื่อของทรัสต์ทุกคน⁴⁸

2. หน้าที่ที่ทรัสต์จะต้องกระทำการโดยรวมกัน (Duty to act unanimously)

กรณีที่ผู้ก่อตั้งทรัสต์ (settlor) ได้มอบหมายให้ทรัสต์หลายคนร่วมกันบริหารทรัสต์ ทรัสต์จึงต้องร่วมกันบริหารและร่วมกันรับผิดชอบต่อกองทรัสต์ หากทรัสต์คนใดเข้าทำสัญญาขายทรัพย์สินของกองทรัสต์ โดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยสมบูรณ์ และทรัสต์คนอื่น ๆ ปฏิเสธที่จะให้ความเห็นชอบสัญญาซื้อขายในภายหลัง สัญญาขายทรัพย์สินนั้นก็จะไม่ผูกพันกองทรัสต์ และในกรณีที่ทรัสต์คนหนึ่งคนใดได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินบางอย่างหรือทั้งหมด และได้จัดการกับทรัพย์สินนั้นโดยไม่ถูกต้อง ทรัสต์ทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบในการจัดการที่ไม่ถูกต้องนั้น⁴⁹

⁴⁷ Simon Gardner, p 114

⁴⁸ Philip H.Pettit, p 314-316

⁴⁹ Philip H.Pettit, p 316-317

3. หน้าที่ของทรัสต์ในการจัดทำบัญชี การให้ข้อมูล และการให้มีการตรวจสอบบัญชี

(Duties in relation to accounts, information and audit)

- ทรัสต์ต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินของกองทรัสต์โดยถูกต้อง และต้องให้ผู้รับประโยชน์ตรวจสอบบัญชี ใบเสร็จ และหลักฐานอื่น ๆ ได้ตามที่จำเป็น ทรัสต์ต้องจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินในกองทรัสต์ให้ผู้รับประโยชน์ เมื่อผู้รับประโยชน์ต้องการข้อมูลเหล่านั้น ในกรณีนำเงินของกองทรัสต์ไปลงทุน ทรัสต์ต้องให้รายละเอียดเกี่ยวกับการลงทุนและสำเนาใบหุ้นหรือเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับการลงทุนให้แก่ผู้รับประโยชน์ และยังต้องให้ผู้รับประโยชน์ถ่ายสำเนาและตรวจเอกสารเกี่ยวกับการจัดการกองทรัสต์ (Trust Document) ที่อยู่ในการครอบครองของทรัสต์ ซึ่งเอกสารดังกล่าวรวมถึงหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของกองทรัสต์ และประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้รับประโยชน์จะได้รับ นอกจากนี้ผู้รับประโยชน์มีสิทธิที่จะให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจรับรองข้อมูล และเพื่อให้มั่นใจว่ากองทรัสต์ปราศจากภาวะผูกพันใด ๆ ซึ่งสิทธิในการตรวจสอบเอกสารนี้เป็นทรัพย์สินสิทธิ ผู้รับประโยชน์ย่อมมีสิทธิที่จะเห็นเอกสารดังกล่าว ทั้งนี้ Salmon L.J. ได้ให้ลักษณะของ Trust Document ว่าเป็น

- 1) เอกสารของทรัสต์ที่อยู่ในความครอบครองของทรัสต์
- 2) บรรจุข้อมูลที่เกี่ยวกับทรัสต์ ซึ่งผู้รับประโยชน์มีสิทธิที่ควรจะได้รับรู้ และ
- 3) ผู้รับประโยชน์มีทรัพย์สินสิทธิในเอกสารและมีสิทธิที่จะเห็นได้⁵⁰

- ทรัสต์ต้องจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินของกองทรัสต์ (audit) ซึ่งมีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี 3 ฉบับ คือ

- 1) The Trustee Act 1925 มาตรา 22(4) บัญญัติให้ทรัสต์จัดให้มีการตรวจสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีอิสระอย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง ยกเว้นกรณีที่ลักษณะของกองทรัสต์ และลักษณะการจัดการทรัพย์สินของทรัสต์ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องทำการตรวจสอบบัญชีในเวลาเร็วกว่านั้น และถ้าผู้สอบบัญชีร้องขอ ทรัสต์จะต้องจัดให้มีใบรับเงินและให้ข้อมูลแก่ผู้สอบบัญชี รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบบัญชีเช่นว่านั้น

- 2) The Public Trustee Act 1906 มาตรา 13 ให้อำนาจทรัสต์และผู้รับประโยชน์ที่จะร้องขอให้ Public Trustee ตรวจสอบบัญชีของกองทรัสต์ทั้งหมดในเวลาใดก็ได้ แต่การร้องขอจะกระทำภายหลังจากมีการตรวจสอบบัญชีแล้วยังไม่เกิน 1 ปี ไม่ได้⁵¹

⁵⁰ Philip H.Pettit, p 318-319

⁵¹ Philip H.Pettit, p 320

3) ในกรณีที่ เป็น judicial trust จะต้องทำการตรวจสอบบัญชีทุกปี⁵²

4. หน้าที่ที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินของกองทรัสต์ให้แก่ผู้มีสิทธิที่จะได้รับทรัพย์สินนั้น (Duty of trustees to hand over the trust funds to the right persons)

1.1 ทรัสต์มีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินของกองทรัสต์ให้แก่ผู้รับผลประโยชน์ที่มีสิทธิได้รับทรัพย์สิน ทรัสต์จะต้องรับผิดชอบต่อผู้รับประโยชน์ในกรณีที่ทรัสต์ตีความสัญญาตั้งทรัสต์โดยไม่ถูกต้องและส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ที่ไม่ได้มีสิทธิได้รับ แต่ทรัสต์ไม่ต้องรับผิดชอบ ถ้าได้ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประโยชน์ตามที่ปรากฏใน trust document โดยไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือเอกสารที่แสดงว่ามีผู้อื่นได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รับประโยชน์แทนแล้ว

ในกรณีที่สงสัยเกี่ยวกับถ้อยคำหรือข้อความในสัญญาตั้งทรัสต์ ทรัสต์สามารถที่จะร้องขอต่อศาลเพื่อขอแนวทางในการตีความได้

1.2 ทรัสต์สามารถทำให้ตนเองหลุดพ้นจากการส่งมอบทรัพย์สินได้ โดยดำเนินการตามมาตรา 27 ของ The Trust Act 1925 ที่กำหนดให้ทรัสต์ประกาศโฆษณาในสิ่งพิมพ์ ณ ที่ทรัพย์สินทรัสต์ตั้งอยู่ ให้ผู้ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทั้งหลายขอรับประโยชน์ในทรัพย์สินของกองทรัสต์ต่อทรัสต์ ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งไม่น้อยกว่า 2 เดือน นับแต่วันประกาศ ถ้าทรัสต์ได้ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประโยชน์ที่ขอรับประโยชน์ตามที่ได้ประกาศไว้แล้ว ทรัสต์ไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ที่ขอรับประโยชน์จากกองทรัสต์ หลังจากที่ได้ส่งมอบทรัพย์สินให้ผู้รับประโยชน์แล้ว⁵³

5. หน้าที่ของทรัสต์ต่อผู้รับประโยชน์ที่มีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์แต่เพียงผู้เดียว (Duties where cestui que trust is solely and beneficially entitle)

ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์เป็นผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์โดยสมบูรณ์ (Sui juris) ผู้รับประโยชน์ที่มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ทรัสต์ส่งมอบทรัพย์สินของกองทรัสต์ให้ได้ แม้ว่าตราสารก่อตั้งทรัสต์จะมีบทบัญญัติกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นก็ตาม ทั้งนี้การขอให้ส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวมีผลทำให้ทรัสต์สิ้นสุดลง

ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์หลายคนและแต่ละคนมีสิทธิได้รับประโยชน์โดยสมบูรณ์ไม่ว่าจะในปัจจุบันหรืออนาคต ผู้รับประโยชน์ทุกคนสามารถที่จะทำความตกลงกันให้ทรัสต์ส่งมอบทรัพย์สินของทรัสต์ให้ผู้รับประโยชน์หรือให้จัดการทรัพย์สินของกองทรัสต์ ตามคำสั่งของผู้รับประโยชน์ได้⁵⁴

⁵² Philip H. Pettit. p 321

⁵³ Philip H. Pettit. p 321-323

6. หน้าที่ที่จะลงทุนจากเงินกองทุนของทรัสต์

ทรัสต์ซึ่งมีอำนาจที่จะลงทุนได้ตามตราสารก่อตั้งทรัสต์ จะต้องนำเงินจากกองทุนทรัสต์ไปลงทุนด้วยความเหมาะสมและในเวลาอันสมควร หากมีความเสียหายอันเกิดจากการนำเงินไปลงทุนโดยไม่เหมาะสม หรือไม่นำเงินไปลงทุนในเวลาที่เหมาะสม ทรัสต์จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น

ทรัสต์จะต้องลงทุนภายใต้ชื่อของทรัสต์เอง และถ้ามีทรัสต์จำนวนหลายคนก็ต้องลงทุนภายใต้ชื่อทรัสต์ทุกคน ยกเว้นแต่การลงทุนใดที่ไม่สามารถกระทำการเช่นนั้นได้ เช่น ต้องลงทุนโดยใช้ชื่อของบุคคลคนเดียว หรือกรณีของหลักทรัพย์ที่ออกให้แก่ผู้ถือ ฯลฯ⁵⁵

อำนาจของทรัสต์

1. อำนาจในการขายทรัพย์สิน

อำนาจในการขายทรัพย์สินของทรัสต์ อาจกำหนดไว้ในหนังสือก่อตั้งทรัสต์ โดยการมอบอำนาจไว้โดยชัดแจ้ง หรือโดยปริยาย หรือโดยคำพิพากษาของศาล หรือโดยกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง เช่น Settled Land Act 1925 บัญญัติให้อำนาจไว้ในกรณีไม่ใช่ที่ดิน

ตาม Trustee Act 1925 มาตรา 12(1) ทรัสต์มีอำนาจที่จะขายหรือร่วมกับบุคคลอื่นขายทั้งหมดหรือบางส่วนของทรัพย์สิน หรือที่แบ่งปันแล้วในลักษณะใดก็ตามที่ทรัสต์ เห็นสมควร และยังมีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาซื้อขายได้ด้วย โดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใด ๆ

ผู้รับประโยชน์ของทรัสต์ อาจโต้แย้งการซื้อขายดังกล่าวในกรณีที่คิดว่าเป็นการกระทำโดยทำให้ทรัพย์สินลดค่าอย่างไม่สมควร เว้นแต่เป็นที่ประจักษ์ว่า การซื้อขายดังกล่าวไม่อาจนำมาโต้แย้งผู้ซื้อได้ เว้นแต่กรณีผู้ซื้อได้สมรู้ร่วมคิดกับทรัสต์⁵⁶

2. อำนาจที่จะออกใบเสร็จรับชำระหนี้

หากไม่มีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในหนังสือก่อตั้งทรัสต์ มาตรา 14(1) ของ The Trustee Act 1925 บัญญัติให้อำนาจทรัสต์ออกใบเสร็จรับชำระหนี้ได้ ในกรณีที่ทรัสต์ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ใบเสร็จที่ถูกต้องตามกฎหมายจะต้องออกโดยทรัสต์ทุกคนร่วมกัน ยกเว้นเป็น Trust Corporation⁵⁷

⁵⁵ Underhill's Law Relating to Trust and Trustee, p 454

⁵⁶ Philip H.Pettit, p 386-388

⁵⁷ Philip H.Pettit, p 388-389

3. อำนาจที่จะทำประกันภัย

ก่อนหน้านี้ทรัสต์ไม่มีอำนาจที่จะทำประกัน เว้นแต่จะระบุไว้ในตราสารก่อตั้งทรัสต์ แต่ในปัจจุบันตามมาตรา 19(1) ตาม Trustee Act 1925 มีอำนาจที่จะทำประกันอัครคิภัยได้ไม่เกิน 3/4 ของมูลค่าทรัพย์สิน และในการชำระเบี้ยประกันให้ชำระจากกองทรัพย์สินทรัสต์ ยกเว้นแต่ตราสารก่อตั้งทรัสต์จะระบุห้ามเอาไว้⁵⁸

4. อำนาจที่จะจัดการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกหนี้ของกองทรัสต์

มาตรา 15 ของ Trustee Act 1925 ได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่ทรัสต์เห็นสมควร อาจกระทำการดังต่อไปนี้ได้

1. ยอมรับเอาทรัพย์สินใด เพื่อการชำระหนี้ก่อนเวลาอันควร
2. แบ่งส่วนทรัพย์สินของกองทรัสต์ เพื่อชำระหนี้ที่เป็นข้อพิพาทของทรัพย์สินนั้น
3. ชำระหรือยอมชำระหนี้ใด ๆ ที่เห็นว่ามีหลักฐานเพียงพอ
4. รับเอาทรัพย์สินใด เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้
5. ยอมให้มีการชำระหนี้ในเวลาใดก็ได้
6. ประนีประนอมยอมความ โกล่เกลี่ยหรือปลดหนี้สิทธิเรียกร้อง หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกองทรัสต์

ทั้งนี้ โดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ และทรัสต์ควรมีอำนาจอย่างอิสระในการประนีประนอมและระงับข้อพิพาท ซึ่งทรัสต์จะต้องตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าจะต้องทำเพื่อประโยชน์ของผู้รับประโยชน์อย่างดีที่สุด⁵⁹

5. อำนาจดำเนินการเกี่ยวกับภาวะผูกพันในที่ดิน (Reversionary Interest)

ในบางกรณีทรัพย์สินอาจมีภาวะผูกพันบางประการอยู่ เช่นในกรณีที่เป็นที่ดิน ที่ดินนั้นมีภาวะผูกพันคือ ภาวะจำยอม สิทธิเก็บกิน เป็นต้น หากที่ดินนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกองทรัสต์ หรือในกรณีที่กองทรัสต์เป็นเจ้าของภาวะผูกพันในที่ดินตามมาตรา 22 ของ Trustee Act 1925 ทรัสต์มีหน้าที่ดังนี้

1. ทรัสต์อาจยอมรับราคาซื้อขายของภาวะผูกพันในที่ดินนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

⁵⁸ Philip H. Pettit, p 389-390

⁵⁹ Philip H. Pettit, p 390-391

2. ยอมรับรู้ราคาของภาระผูกพันที่ได้มีการประกัน ไม่ว่าจะ เป็นราคาตลาดหรือราคาปัจจุบัน หรือราคาประเมินใดก็ตามที่เห็นสมควร
3. ยอมให้มีการหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เห็นว่าสมควรจ่ายมูลค่าภาระผูกพันในที่ดิน
4. ปลดภาระผูกพันในที่ดินที่จะให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพ้นจากความรับผิดชอบในภาระผูกพันนั้น⁶⁰

ลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับความไว้วางใจ (fiduciary) ในการเป็นทรัสต์

1. ทรัสต์ต้องไม่หาประโยชน์จากกองทรัสต์

Lord Herschell (Bray v Ford) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่อยู่ในฐานะต้องได้รับความไว้วางใจ (fiduciary position) จะต้องไม่กระทำการใด ๆ ที่ทำให้ประโยชน์ส่วนตัวของตนเองขัดแย้งกับหน้าที่ของตน (conflict of interest) ทรัสต์มีหน้าที่เป็น fiduciary เช่นเดียวกัน ดังนั้นทรัสต์จึงต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์จากกองทรัสต์⁶¹

1.1 โดยที่ทรัสต์จะต้องไม่แสวงหากำไรให้ตนเองจากทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์ จึงถือเป็นหลักในเรื่องว่าทรัสต์ไม่สมควรได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน แม้ว่าจะต้องใช้ความสามารถและเสียเวลาเพียงใด แต่ทรัสต์อาจได้รับค่าตอบแทนได้ในกรณีดังนี้

- 1) สัญญาก่อตั้งทรัสต์ มีข้อกำหนดให้จ่ายค่าตอบแทนแก่ทรัสต์
- 2) สัญญาระหว่างผู้รับประโยชน์ที่บรรลุนิติภาวะแล้วกับทรัสต์ กำหนดให้จ่ายค่าตอบแทนให้ทรัสต์ ซึ่งศาลจะตีความข้อกำหนดนี้โดยเคร่งครัด
- 3) ในกรณีที่มีการแต่งตั้ง Public Trustee ให้เป็นทรัสต์ เช่นนี้สามารถเรียกค่าตอบแทนได้ แม้สัญญาก่อตั้งทรัสต์จะไม่ได้กำหนดให้เรียกค่าตอบแทนได้ก็ตาม
- 4) ผลจากคดี Cradock v Piper ทำให้ solicitor-trustee สามารถเรียกค่าบริการที่ใช้ความรู้ทางวิชาชีพได้ แม้สัญญาก่อตั้งทรัสต์จะไม่ได้กำหนดไว้ก็ตาม
- 5) ทรัสต์มีคำสั่งให้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่ทรัสต์ เพราะเหตุได้ปฏิบัติหน้าที่ยากลำบากกว่าปกติ

⁶⁰ Philip H. Pettit, p 392

⁶¹ Philip H. Pettit, p 369

6) เมื่อทรัสต์เป็นทรัสต์ที่ศาลตั้ง (Judicial Trustee)

7) เมื่อศาลได้ตั้งองค์การบริหาร (trust corporation) เป็นทรัสต์ องค์การบริหารนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามที่ศาลเห็นสมควร

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ทรัสต์จะไม่สมควรได้รับค่าตอบแทน แต่ถ้าทรัสต์ได้ใช้จ่ายไปตามสมควร ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรา 30(2) ของ Trustee Act 1925 กำหนดให้ทรัสต์มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายจากตัวทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์ นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายเหล่านี้อาจเอาค่าใช้จ่ายจากผู้รับประโยชน์ได้ ถ้าผู้รับประโยชน์บรรลุนิติภาวะ และมีสิทธิในตัวทรัพย์สินนั้น หรือเมื่อผู้รับประโยชน์สัญญาโดยตรง หรือโดยปริยายว่าจะค่าใช้จ่าย⁶²

1.2 ทรัสต์ไม่สามารถซื้อทรัพย์สินจากกองทรัสต์ หรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้รับประโยชน์ได้รับจากกองทรัสต์

ก. กรณีห้ามทรัสต์ซื้อทรัพย์สินจากกองทรัสต์ (The Self-Dealing Rule)

การที่ทรัสต์ซื้อทรัพย์สินของทรัสต์ ทำให้ประโยชน์ส่วนตัวและหน้าที่จัดการทรัพย์สินเพื่อกองทรัสต์ขัดแย้งกัน เพราะทรัสต์อาจกำหนดราคาของทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของตนเองได้ ดังนั้นหลัก Equity จึงทำให้ผู้รับประโยชน์บอกล้างสัญญาซื้อขายทรัพย์สินของกองทรัสต์ได้ โดยผู้รับประโยชน์ไม่ต้องแสดงให้เห็นว่าทรัสต์มีเจตนาทุจริตในการซื้อทรัพย์สิน และแม้ทรัสต์จะซื้อทรัพย์สินนั้นในราคาที่สูงกว่าราคาตลาด ผู้รับประโยชน์ยังบอกล้างสัญญาซื้อขายนั้นได้ ซึ่งทรัสต์จะต้องคืนทรัพย์สินนั้นให้แก่กองทรัสต์ และกองทรัสต์ต้องคืนเงินที่ได้รับพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ทรัสต์ อย่างไรก็ตาม ทรัสต์สามารถซื้อทรัพย์สินของกองทรัสต์ได้ ถ้าสัญญาก่อตั้งทรัสต์ยินยอม หรือศาลได้ให้ทรัสต์ซื้อทรัพย์สินได้

ข. กรณีห้ามทรัสต์ซื้อทรัพย์สินจากผู้รับประโยชน์ (The Fair-Dealing Rule)

ทรัสต์อยู่ในฐานะที่อาจจะหาประโยชน์จากผู้รับประโยชน์ได้ การซื้อสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากผู้รับประโยชน์จึงต้องเป็นไปโดยถูกต้อง และไม่เอาเปรียบผู้รับประโยชน์ ฉะนั้น ถ้าศาลได้ตรวจสอบสัญญาซื้อขายและเห็นว่า ผู้รับประโยชน์ได้ขายสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยสมัครใจ และทรัสต์กระทำไปโดยสุจริต ไม่ได้ฉ้อโกงหรือเอาเปรียบ ศาลก็จะไม่ยกเลิกสัญญาซื้อขายนั้น⁶³

⁶² Snell's Principles of Equity, 20th Edit, p 162-164

⁶³ Philip H. Pettit, p 374-376

2. ทรัสต์ไม่มีอำนาจมอบอำนาจการจัดการทรัสต์ให้บุคคลอื่น (Duty Not to Delegate The Trust)

เนื่องจากทรัสต์เป็นเรื่องของความไว้วางใจในตัวบุคคลที่จะเป็นทรัสต์ และอำนาจจัดการทรัพย์สินของทรัสต์เป็นอำนาจที่ทรัสต์ได้รับมอบจากผู้ก่อตั้ง ดังนั้น ทรัสต์จึงต้องจัดการทรัพย์สินหรือตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการทรัพย์สินด้วยตนเอง แต่สามารถที่จะแต่งตั้งตัวแทน (Agent) ให้กระทำการใดที่อยู่ในขอบเขตของการเป็นตัวแทน ซึ่งไม่ใช่การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของทรัสต์ได้⁶⁴

ทรัสต์อาจตั้งตัวแทน ทนายธนาคาร หรือนายหน้าให้ทำการใดอันจำเป็นต้องกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของทรัสต์ได้ ตามมาตรา 23 ของ Trustee Act 1925 หรืออาจจ้างผู้ชำนาญการเพื่อตีราคาหลักทรัพย์ของผู้ที่ทรัสต์ประสงค์จะให้กู้เงิน ตามมาตรา 8 ของกฎหมายฉบับดังกล่าว ทั้งนี้ โดยไม่ต้องรับผลในการกระทำของตัวแทนเหล่านั้นถ้าทรัสต์กระทำการโดยสุจริต นอกจากนี้ ถ้าทรัสต์ต้องการเดินทางไปต่างประเทศนานเกินกว่า 1 เดือน อาจมอบอำนาจให้ผู้หนึ่งผู้ใดทำการเป็นทรัสต์แทนชั่วคราวได้ (มาตรา 28) แต่กรณีเช่นนี้ ทรัสต์ผู้มอบอำนาจต้องรับผิดชอบในการกระทำของตัวแทนเสมือนหนึ่งเป็นการกระทำของตนเอง

การควบคุมอำนาจของทรัสต์

1. การควบคุมอำนาจของทรัสต์โดยผู้รับประโยชน์

โดยปกติผู้รับประโยชน์ไม่มีสิทธิที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับทรัสต์ในการตัดสินใจจัดการทรัพย์สินของกองทรัสต์ ทรัสต์มีอิสระที่จะจัดการทรัพย์สินของทรัสต์เพื่อประโยชน์ของผู้รับประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในตราสารก่อตั้งทรัสต์ แต่มีข้อยกเว้นว่าตราสารก่อตั้งทรัสต์อาจให้อำนาจผู้รับประโยชน์สั่งให้ทรัสต์กระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะได้

2. การควบคุมอำนาจโดยศาล

ดุลพินิจในการจัดการทรัพย์สินของทรัสต์เป็นของทรัสต์ หากว่าผู้ก่อตั้งทรัสต์กำหนดให้

⁶⁴ Philip H. Pettit, p 377-380

อำนาจแก่ทรัสต์ในการจัดการทรัพย์สินโดยกว้าง ศาลจะไม่เข้าไปควบคุมการใช้อำนาจนั้นเลย ยกเว้นแต่ศาลจะเห็นว่าการใช้ดุลพินิจจัดการทรัพย์สินของทรัสต์กระทำไปโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ศาลจึงจะเข้าไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจของทรัสต์⁶⁵

ความรับผิดของทรัสต์

ทรัสต์ที่ไม่กระทำการอันควรกระทำ หรือกระทำการสิ่งอันควรละเว้นกระทำหน้าที่ของการเป็นทรัสต์ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำละเมิดทรัสต์ (Breach of Trust) และต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้รับประโยชน์ใน เมื่อการละเมิดนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตัวทรัพย์สินหรือแก่ผลประโยชน์ ของผู้รับประโยชน์ และความรับผิดของทรัสต์ยังครอบคลุม ไปถึงทรัพย์สินรดกของทรัสต์ที่ได้ตายหรือล้มละลายไปแล้วด้วย⁶⁶

ทรัสต์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ไม่ต้องรับผิดในการละเมิดทรัสต์ของทรัสต์คนก่อน แต่ถ้าเขาได้พบเห็นการกระทำละเมิดนั้นแล้ว ต้องจัดการเรียกร้องให้ทรัสต์คนเดิมชดใช้ค่าเสียหาย มิฉะนั้นอาจต้องรับผิดแทน

ทรัสต์ที่ลาออกจากหน้าที่ยังคงต้องรับผิดในการละเมิดที่ตนได้กระทำไว้ก่อนลาออก แต่ไม่ต้องรับผิดในการละเมิดที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ตนได้ลาออกแล้วไม่ เว้นแต่ได้ลาออกเพื่อให้มีการละเมิดนั้นขึ้น

ในระหว่างทรัสต์ด้วยกันเองต้องร่วมกันรับผิดโดยเท่ากัน ถ้าทรัสต์จ่ายเงินมากกว่า ส่วนของตน ทรัสต์อาจเรียกเอาจากทรัสต์คนอื่นในส่วนที่เกินนั้นได้ ยกเว้นแต่ว่าการจ่ายเงินดังกล่าวเป็นไปโดยไม่สุจริต

ในกรณีที่ทรัสต์ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต้องรับผิดในการละเมิดต่อทรัสต์ ความรับผิดดังกล่าวเป็นความรับผิดร่วมกัน กล่าวคือ ผู้รับประโยชน์จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทรัสต์คนใดก็ได้ หรือจะเรียกร้องร่วมกันหลายคนก็ได้ และในระหว่างทรัสต์เองก็ไม่มีการจัดลำดับให้ทรัสต์คนใดต้องรับผิดก่อน⁶⁷

⁶⁵ Philip H. Pettit, p 330-331

⁶⁶ Underhill's Law Relating to Trust and Trustee, p 520

⁶⁷ Snell's Principles of Equity, 20th Edit, p 175

ในกรณีที่ทรัสต์เป็นทั้งผู้รับประโยชน์และทรัสต์ในขณะเดียวกัน หากทรัสต์กระทำการละเมิดต่อกองทรัสต์ เขาไม่มีสิทธิเรียกร้องในการรับประโยชน์กับกองทรัสต์ จนกว่าจะได้แก้ไขความผิดนั้นเสียก่อน⁶⁸

ทรัสต์ผู้กระทำละเมิดทรัสต์อาจไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีต่อไปนี้

1. ตามมาตรา 61 ของ Trustee Act 1925 เมื่อศาลพิพากษาว่าทรัสต์ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเพราะเหตุว่าได้กระทำไปโดยสุจริต มีเหตุสมควรและชอบที่จะได้รับยกเว้นจากการกระทำละเมิดนั้น
2. เมื่อคดีขาดอายุความ เว้นแต่จะเป็นการฉ้อโกงหรือทำละเมิดโดยกลฉ้อฉล หรือเมื่อทรัสต์ยกยอกทรัพย์สิน หรือ เงินค่าทรัพย์สินภายใต้ทรัสต์ซึ่งอยู่ในการครอบครองของตนมาเป็นประโยชน์ของตนเสีย
3. เมื่อทรัสต์ถูกพิพากษาให้ล้มละลายและได้รับการปลดจากล้มละลายนั้นแล้ว ยกเว้นแต่เป็นการทำละเมิดโดยกลฉ้อฉล
4. ตามมาตรา 62 ของ Trustee Act 1925 กำหนดว่าเมื่อทรัสต์ทำละเมิดโดยการสนับสนุนหรือร้องขอด้วยความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับประโยชน์ ศาลอาจพิพากษาให้พ้นมลประโยชน์จากตัวทรัพย์สินที่ควรได้แก่ผู้รับประโยชน์มาชดใช้แก่ทรัสต์ได้ตามที่เห็นสมควร ซึ่งตามมาตรานี้ศาลมีอำนาจเต็มในการใช้ดุลพินิจ⁶⁹

ทางแก้ของผู้รับประโยชน์

เมื่อมีการละเมิดทรัสต์เกิดขึ้น ผู้รับประโยชน์อาจมีการแก้ไขได้ดังนี้

1. เรียกร้องจากตัวทรัสต์เอง
2. เรียกร้องเอาทรัพย์สินทรัสต์ ไม่ว่าจะถูกแปรสภาพไปเป็นประการอื่นหรือไม่ก็ตาม หากทรัสต์ได้ออนทรัพย์สินทรัสต์ไปโดยไม่สมควร ผู้รับประโยชน์มีสิทธิติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนมาได้ ยกเว้นแต่ทรัพย์สินได้ถูกโอนไปยังผู้ซื้อโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน⁷⁰

⁶⁸Underhill's Law Relating to Trust and Trustee, p 526

⁶⁹Snell's Principles of Equity, 20th Edit, p 180-184

⁷⁰Snell's Principles of Equity, 20th Edit, p 178

แต่ในบางกรณีที่ทรัพย์สินทรัสต์อยู่ในรูปของเงินและนำไปฝากในธนาคาร อาจมีปัญหาด้านการแยกว่าเงินใดเป็นเงินส่วนตัวของทรัสต์ และเงินใดเป็นของกองทรัสต์ ซึ่งกฎหมายได้พัฒนากฎประการหนึ่งที่เรียกว่า Tracing โดยแยกทรัพย์สินที่แน่นอนออกจากกองที่ผสมกันอยู่ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อขายหุ้นของกองทรัสต์แล้ว และนำเงินที่ได้จากการขายไปฝากธนาคาร กฎนี้กำหนดว่ากรณีที่ทรัสต์ถอนเงินออกจากธนาคาร ไปซื้อทรัพย์สินสิ่งใดได้ ถือว่าเงินที่นำไปซื้อและทรัพย์สินนั้น เป็นทรัพย์สินทรัสต์ด้วย

อีกตัวอย่างหนึ่ง ทรัสต์นำเงินกองทรัสต์ไปรวมกับเงินส่วนตัวของตน หากว่าจำนวนเงินไม่เปลี่ยนแปลงย่อมจะไม่เกิดปัญหาใดใด แต่สิ่งที่เกิดข้อถกเถียงคือ ถ้าเงินจำนวนนั้นลดลงหรือเพิ่มขึ้น จะทราบได้อย่างไรว่าเงินใดเป็นเงินส่วนตัวของทรัสต์ และเงินใดเป็นของกองทรัสต์

กรณีที่เงินลดลง เช่น ก) ทรัสต์นำเงินกองทรัสต์ 500 บาท ไปฝากรวมกับเงินส่วนตัวของตนซึ่งมีอยู่แล้ว 1,000 บาท ถ้าทรัสต์ถอนเงินออกมา 700 บาท เพื่อไปใช้ในการพักผ่อน แสดงได้ว่าเงินที่เหลือ 800 บาทนั้น 500 บาทเป็นของกองทรัสต์ ส่วน 300 บาทเป็นเงินส่วนตัวของทรัสต์ ข) ทรัสต์ถอนเงินออกมา 700 บาทเพื่อซื้อปากกา และถอนเงินที่เหลือไปใช้จนหมด ปากกาที่ซื้อมานั้นถือว่าเป็นเงินที่นำมาจากกองทรัสต์ ค) ทรัสต์ถอนเงินไปใช้จ่ายจนเหลือเงินในบัญชีเพียง 200 บาท จากนั้นเขานำเงินมาฝากเพิ่มจนเท่ากับ 500 บาทใหม่ เงินที่ถือว่าเป็นของกองทรัสต์คือ 200 บาทแรกที่เหลืออยู่ ส่วน 300 บาทที่นำมาฝากใหม่เป็นเงินของทรัสต์ กฎนี้ประโยชน์ตกแก่ทรัสต์

แต่ก็มีกรณีที่เงินที่รวมกันอยู่เป็นของบุคคลอื่นผู้สุจริตไม่รู้ถึงความเป็นอยู่ของทรัสต์ กฎที่นำมาใช้คือ First in, First out เงินที่นำมาเข้าบัญชีก่อนก็ได้รับการเยียวยาก่อนหากว่าถูกถอนออกไป แต่กรณีที่นำเงินเข้าฝากธนาคารพร้อมกันให้ใช้หลักอัตราส่วนของเงินที่มีอยู่⁷¹

⁷¹ Simon Gardner, An Introduction to the Law of Trust, p 199